

Διαβάζω 4

Διαβάζω 4

ISBN: 960-8313-31-7

 <p>ΕΛΛΑΔΑ 2008</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΔΙΣΚΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΚΣΤΑΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΚΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</p>	 <p>ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ 2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης</p>
--	---	--

Διαβάζω 4

ΕΠΕΑΕΚ - Γ' ΚΠΣ

Άξονας 1

Μέτρο 1. 1

Ενέργεια 1. 1.1. Προγράμματα ένταξης των παιδιών με πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα

Πρόγραμμα: «Εκπαίδευση Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών»

Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Ένωση - ΕΚΤ

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Φορέας παρακολούθησης:

ΥΠΕΠΘ Ειδική Γραμματεία Π.Ο.Δ.Ε.

Ειδική Γραμματέας: Στ. Πριόβολου

Διεύθυνση Γ' ΚΠΣ

Φορέας υλοποίησης:

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Επιτροπή Ερευνών

Τμήμα Φ.Π.Ψ.

Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής

Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου

Ιλίσια 15784

Τηλ.: 210-7277522

E-mail: info@keda.gr

Website: <http://www.keda.gr>

Επιστημονικός υπεύθυνος: Θεόδωρος Παπακωνσταντίνου

Εποπεία διδακτικού υλικού: Αφροδίτη Βάσσου

Ομάδα συγγραφής: Αφροδίτη Βάσσου

Εύη Γεωργιάδου

Χρυσουγή Γλένη

Ρίτα Κανελλοπούλου

Τέρψη Ρηγοπούλου

Κείμενα-Εικονογράφηση: Λιάνα Μερτζάνη

Γλωσσική και Φιλολογική επιμέλεια: Τζένη Πανταζί

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΕΠΕΕ

Διαβάσω 4

Περίεχόμενα

Λίγα λόγια	9
Στον κήπο με τα χρώματα και τις μυρωδιές	10
Το ουράνιο τόξο	18
Μια βραδιά στο θέατρο.....	30
Ανεβαίνοντας ψηλά	44
Χανιά-Αθήνα με ...επιστροφή	58
Στην αγκαλιά του νερού	72
Ο ήλιος και τα εννιά άτακτα παιδιά του	82
Δήμητρα και Περσεφόνη.....	98
Το νέκταρ του μπαρμπα-Νικόλα	116
Το κουαρτέτο και οι τέσσερις εποχές.....	144

Λίγα λόγια

Το «Διαβάζω 4» αποτελείται από οκτώ αφηγηματικές ιστορίες που έχουν ως βασικό δέμα τους το χρόνο, με την ευρεία του έννοια, και τη σχέση του με την καθημερινή μας ζωή.

Το «Διαβάζω 4» δημιουργήθηκε για :

- Εξοικείωση των μαθητών με τον αφηγηματικό λόγο
- Βελτίωση της ικανότητας των μαθητών στην κατανόηση του γραπτού λόγου
- Εμπλουτισμό γνώσεων
- Ευαισθητοποίηση των μαθητών σε διαπολιτισμικά θέματα
- Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης
- Έκφραση συναισθημάτων και προσωπικών σκέψεων

ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ
ΜΕ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΤΙΣ
ΜΥΡΩΔΙΕΣ

Βλέπω ότι με κοιτάζεις παράξενα, θέλεις να με γνωρίσεις;
Είμαι η θάλεια, μια πολύχρωμη ζωηρή πεταλούδα που πετάω
ελεύθερη από λουλούδι σε λουλούδι και γεύομαι το νέκταρ τους.
Ξέρεις, είμαι ιδιότροπη με το φαγητό μου. Θέλω να είναι υγιινό,
θρεπτικό αλλά και γευστικό μαζί. Γι' αυτό, κάθε φορά που η
κοιλιά μου γουργουρίζει, τριγυρίζω πάνω από τα λουλούδια,
παρατηρώ τα πέταλα, το χρώμα, το σχήμα τους και μετά
αποφασίζω ποιο λουλούδι θα απολαύσω. Συνήθως, για πρωινό,
κάθομαι στην κόκκινη τριανταφυλλιά. Χαϊδεύω τα βελούδινα
πέταλά της και την καλημερίζω γλυκά. Εκείνη χαμογελά και
ανοίγει τα μπουμπούκια της για να ρουφήξω λίγη κίτρινη γύρη.

ΣΤΟ ΚΗΠΟ ΜΕ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΥΡΩΔΙΕΣ

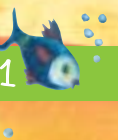

Το μεσημέρι, γευματίζω στον λευκό και μυρωδάτο
ανθό της λεμονιάς.

Τι εξαίσιο άρωμα! Να φανταστείς, ξετρελαίνει
ακόμα και το πιο γκρινιάρικο ζουζούνι του κήπου,
τον κύριο Μπούρμπουνα . Πριν προλάβω να
στρώσω το μπλε τραπεζομάντιλο στον λεμονανθό,
βλέπω από κάτω, στα πράσινα φύλλα της λεμονιάς,
τη Μέλπω, την κάμπια, με την παρέα της να τρώει
κάνοντας τρύπες.

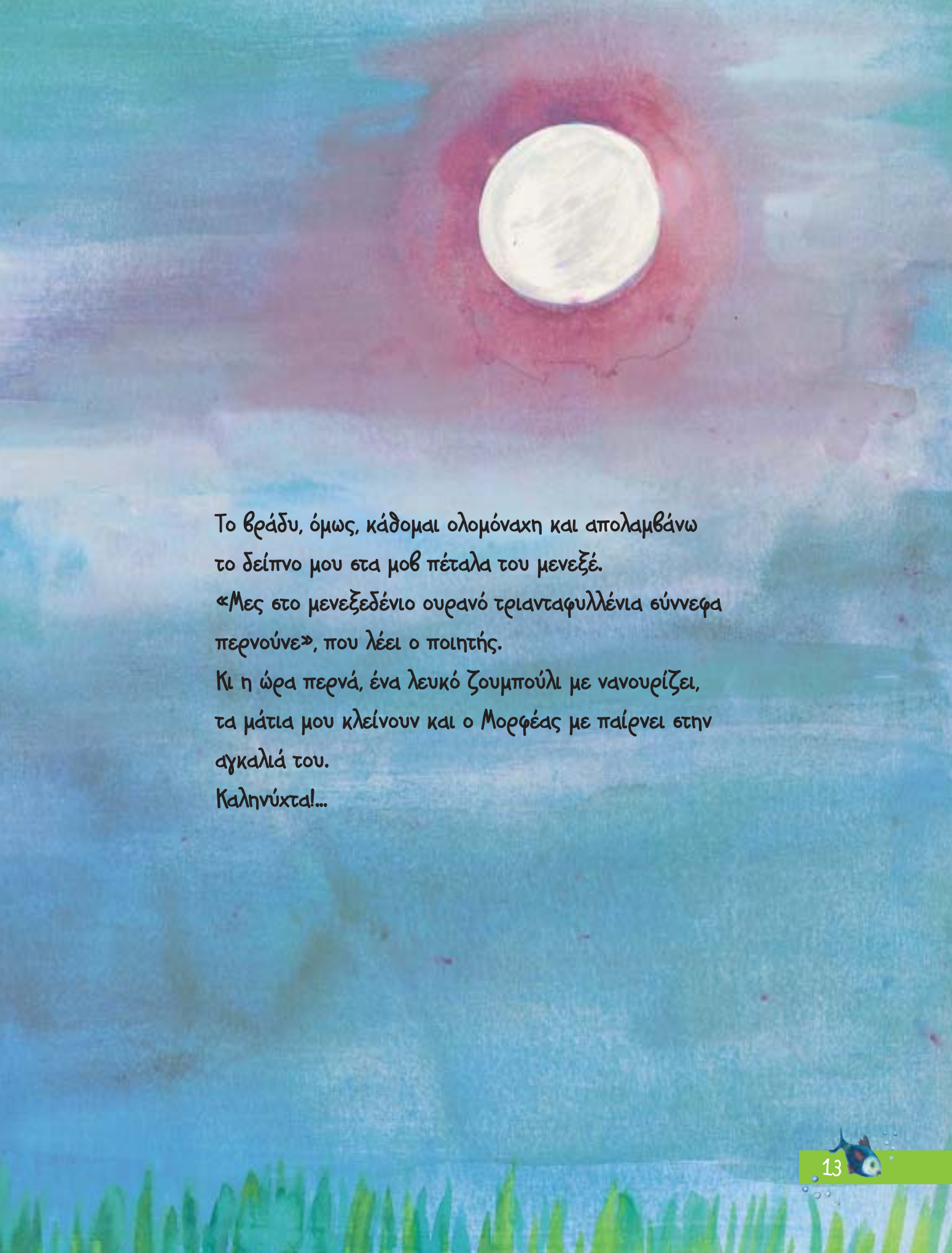

ΣΤΟ ΚΗΠΟ ΜΕ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΥΡΩΣΙΕΣ

Το βράδυ, όμως, κάδομαι ολομόναχη και απολαμβάνω
το δείπνο μου στα μοβ πέταλα του μενεξέ.

«Μες στο μενεξεδένιο ουρανό τριανταφυλλένια σύννεφα
περνούνε», που λέει ο ποιητής.

Κι η ώρα περνά, ένα λευκό ζουμπούλι με νανουρίζει,
τα μάτια μου κλείνουν και ο Μορφέας με παίρνει στην
αγκαλιά του.

Καληνύχτα!...

Δραστηριότητες

1. Ποιο έντομο μας διηγείται την καθημερινή του ζωή; Γράφω και ζωγραφίζω τα άλλα έντομα της ιστορίας.

2. Ανακαλύπτω και γράφω λέξεις που περιγράφουν τη Θάλεια.

---

3. Ανακαλύπτω το καθημερινό πρόγραμμα της Θάλειας και το γράφω.

Το πρωί .....
Το μεσημέρι .....
Το βράδυ .....

Γράφω κι εγώ το καθημερινό μου πρόγραμμα.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Ανακαλύπτω ποιος ήταν ο Μορφέας και βάζω όπου ταιριάζει.

Ο Μορφέας ήταν ο Θεός της φωτιάς

Ο Μορφέας ήταν ο Θεός του ύπνου

Ο Μορφέας ήταν ο Θεός του κυνηγιού

5. Διαβάζω την ιστορία και γράφω έναν διαφορετικό τίτλο.

.....

Το ουράνιο τόξο

Ήταν μια βροχερή, κρύα μέρα του χειμώνα. Οι φωνές των άλλων κοριτσιών στον κοιτώνα ξύπνησαν τη Λεϊλά. Η Λεϊλά νύσταζε, ήθελε να κοιμηθεί λίγο ακόμα. Έτσι, γύρισε πλευρό, κώδηκε πιο βαθιά στις κουβέρτες της και ξανακοιμήθηκε.

Στα όνειρά της βρέδθηκε να περπατά στους χρωματιστούς διαδρόμους του ουράνιου τόξου. Κοίταζε δεξιά κι αριστερά, πάνω και κάτω τον χορό των χρωμάτων, ώσπου εκόνταψε σε κάτι μαλακό.

- Οχι! Συγγνώμη! είπε αυδόρημητα η Λεϊλά, αντικρίζοντας ένα παράξενο πλάσμα, ένα ζωτικό.

- Τεια, με λένε Ουρανία.

- Πού είμαι;

- Είμαι στο σπίτι μου. Στο ουράνιο τόξο. Εγώ και το σπίτι μου είμαστε ένα.

Εμφανίζομαι στη γη μετά από μια βροχή και δηλώνω τον ερχομό μιας ηλιόλουστης ημέρας.

Το ουράνιο τόξο

- Πολύ όμορφο αλλά παράξενο το σπίτι σου!
- Ναι! Είναι λίγο παράξενο. Έχει εχήμα ημικυκλικό σαν τόξο. Όταν το βλέπεις από τη γη, φαίνεται σαν να κρέμεται από τον ουρανό και οι άκρες του να αγγίζουν την επιφάνεια της γης. Είναι πολύχρωμο, ζωηρό και με μεγάλη ιστορία. Έχει άπειρα χρώματα, όμως, εσύ μπορείς να ξεχωρίσεις μόνο το κόκκινο, το πορτοκαλί, το κίτρινο, το πράσινο, το μπλε, το βαθύ μπλε, το ιώδες.
- Τι εννοείς ότι έχεις μεγάλη ιστορία;
- Εννοώ ότι οι εξηγήσεις για την ύπαρξή μου είναι πολλές και αρχίζουν από τότε που εκδηλώθηκαν τα καιρικά φαινόμενα στη γη. Να! Κοίταξε μέσα στο σπίτι μου!
- Κοιτάζω, μα δε βλέπω τίποτα.
- Συγκεντρώσου, κοίτα πιο βαθιά, κοίτα στο κόκκινο και στο πορτοκαλί επίπεδο.
- Φοβερό! Η αρχαία Ελλάδα! Βλέπω τη θεά Ίριδα να πηγαινοέρχεται από τον Όλυμπο στην πεδιάδα, δημιουργώντας με τα μικρά της βήματα τα χρωματιστά εκαλοπάτια του Ουράνιου Τόξου. Πιο κάτω, τον Αναξιμένη να παρατηρεί το Ουράνιο Τόξο σε εχέση με τον Ήλιο και να γράφει: « Τα σύννεφα αλλάζουν την πορεία του ηλιακού φωτός και παράγουν το τόξο των χρωμάτων».

... Βοήθειααα!

- Τι έπαδες;

- Στο πράσινο επίπεδο, στην Αφρική, πάνω από τη ζούγκλα Σαραγκέτι, βλέπω ένα τεράστιο φίδι να ανοίγει το στόμα του.

- Ηύχασε, εγώ είμαι. Στην Αφρικανική Μυθολογία, το Ουράνιο Τόξο

είναι ένα

μεγάλο φίδι που έκανε την εμφάνισή του μετά την

καταιγίδα. Είναι σημάδι ελπίδας

και φόβου, καθώς το φίδι θα μπορούσε να

καταβροχδίζει όποιους αναζητούσαν τον

«θησαυρό» που νόμιζαν ότι ήταν κρυμμένος

στα άκρα του.

Βλέπεις τη γέφυρα στο ιώδες

επίπεδο;

Οι Ινδιάνοι θεωρούσαν το Ουράνιο Τόξο σαν τη γέφυρα που ξεκινούσε από τον κόσμο αυτό και οδηγούσε στον άλλο.

- Δηλαδή, σε κάθε εποχή οι άνθρωποι προσπαθούν να εξηγήσουν το φαινόμενο του Ουράνιου Τόξου;

Είναι εκπληκτικό! Πόση ιστορία κρύβεις!

Το ουράνιο τόξο

- Λεϊλά, ξύπνα! Είναι ώρα για πρωινό. Άρχησες!

- Πώς; Τι; Πού είμαι;

« Αν δεις στον ύπνο σου το Ουράνιο Τόξο, αυτό σημαίνει πως νέοι ορίζοντες ανοίγονται για σένα· μέλλον λαμπρό, τύχη, σταδιοδρομία, ευτυχία».

Δραστηριότητες

1. Ανακαλύπτω τα χρώματα στο Ουράνιο Τόξο και τα χρωματίζω.

2. Γίνομαι ένα από τα χρώματα του ουράνιου τόξου και γράφω την ιστορία μου.

---

3. Γίνομαι δημοσιογράφος και ταξιδεύω μέχρι το ουράνιο τόξο. Τι θα ήθελα να το ρωτήσω;

---

4. Στην Αφρικανική Μυθολογία, το Ουράνιο Τόξο είναι ένα μεγάλο φίδι που έκανε την εμφάνισή του μετά την καταιγίδα. Γράφω κι εγώ έναν μύθο που γνωρίζω για το Ουράνιο Τόξο.

.....

.....

.....

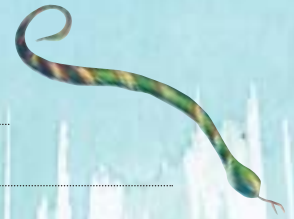
.....

.....

.....

.....

.....

5. Ξύνω τις ξυλομπογιές μου, ανακατεύω τη σκόνη και ανακαλύπτω ποια καινούρια χρώματα δημιουργούνται.

Κίτρινο+μπλε

κόκκινο+μπλε

κίτρινο+κόκκινο

6. Παίζω με την παρέα μου το παιχνίδι «Έχω ένα αυτοκίνητο που όλο όλο τρέχει».

Η Αίθρη στη Χώρα των Αυλών

Μια βραδιά στο θέατρο

Κυριακή απόγευμα και ξεκίνησα με ενθουσιασμό να πάω με τον αδερφό μου και τους γονείς μου στο θέατρο. Η Κεντρική Σκηνή του θεάτρου της πόλης μας ανέβαζε την παράσταση «Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων» με μεγάλη επιτυχία. Φτάσαμε αρκετή ώρα πριν την έναρξη της παράστασης και αγοράσαμε τα εισιτήριά μας από το ταμείο. Έτσι είχαμε αρκετό χρόνο στη διάθεσή μας να βρούμε τις θέσεις μας, που βρίσκονταν στις πρώτες σειρές της πλατείας του θεάτρου. Κόσμος πολύς πηγαίνοερχόταν ανάμεσα στα καθίσματα και στους διαδρόμους, αναζητώντας ο καθένας τη θέση του. Οι ταξιδέτριες προσπαθούσαν να βοηθήσουν τους θεατές να καθίσουν και μοίραζαν το πρόγραμμα του έργου σ' αυτούς που το ζητούσαν.

Περιμένοντας το τρίτο χτύπημα του κουδουνιού, που θα σήμαινε και την έναρξη του έργου, παρατηρούσα την επιβλητική βελούδινη αυλαία. Το κόκκινο χρώμα της με μαγνήτιζε και έκανε τη φαντασία μου να ταξιδεύει στις αμέτρητες σκηνές που είχε φιλοξενήσει στην αγκαλιά της.

Επιτέλους, το τρίτο κουδούνι χτύπησε, τα φώτα της αίθουσας χαμήλωσαν, μια μελωδία γέμιζε το χώρο και η κόκκινη αυλαία άνοιξε αποκαλύπτοντας ένα υπέροχο σκηνικό. Χαλάρωσα, κώδηκα πιο βαθιά στο κάθισμά μου και αφέθηκα στη μαγεία του έργου.

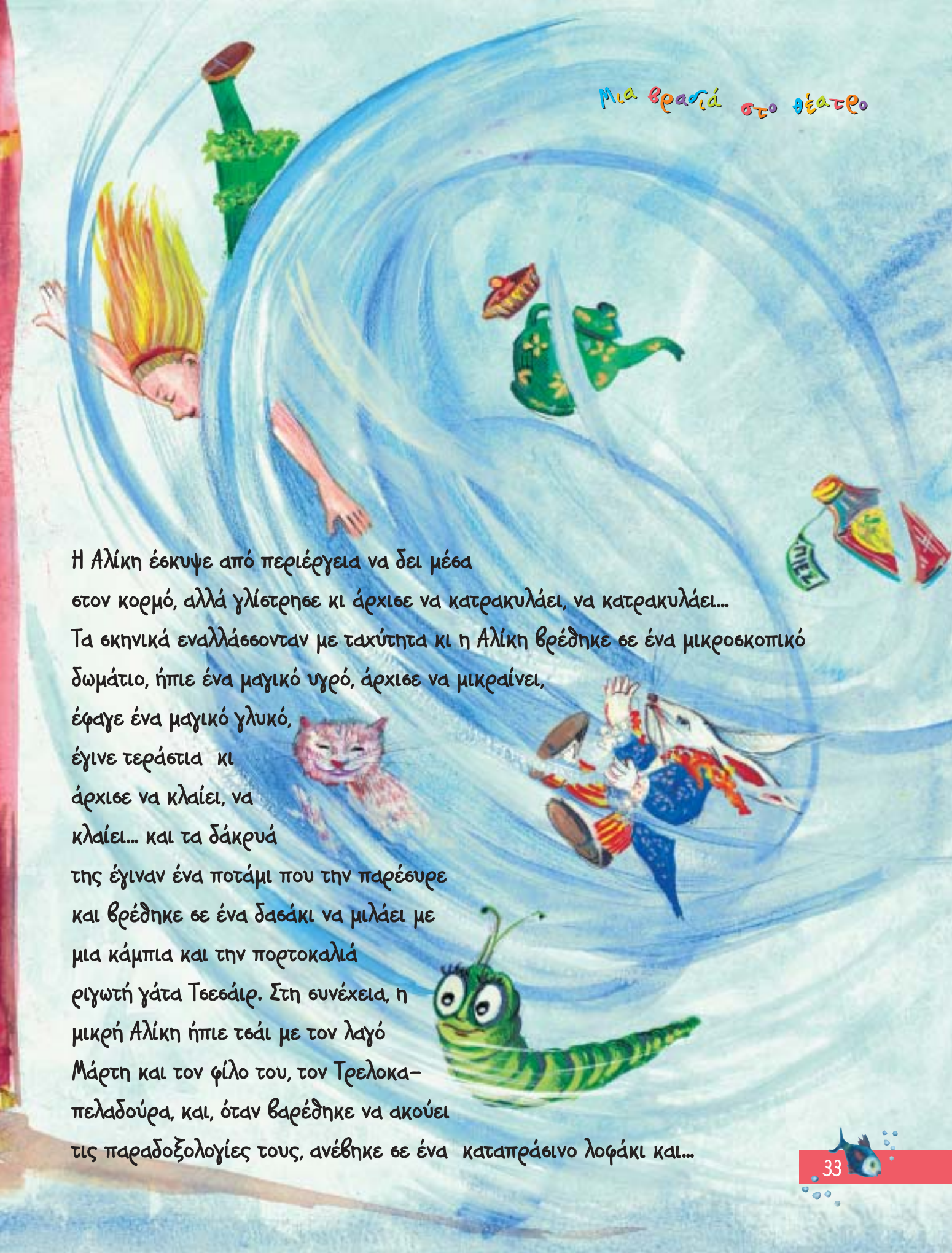

An illustration of Alice and the White Rabbit on a stage. Alice, a young girl with blonde hair, is wearing a green dress with a red belt and green shoes. She is looking towards the White Rabbit. The White Rabbit is wearing a blue suit and striped pants, and is holding a pocket watch. They are standing on a stage with a large tree in the background. The stage is framed by red curtains with gold fringe. The background is a blue and green wash.

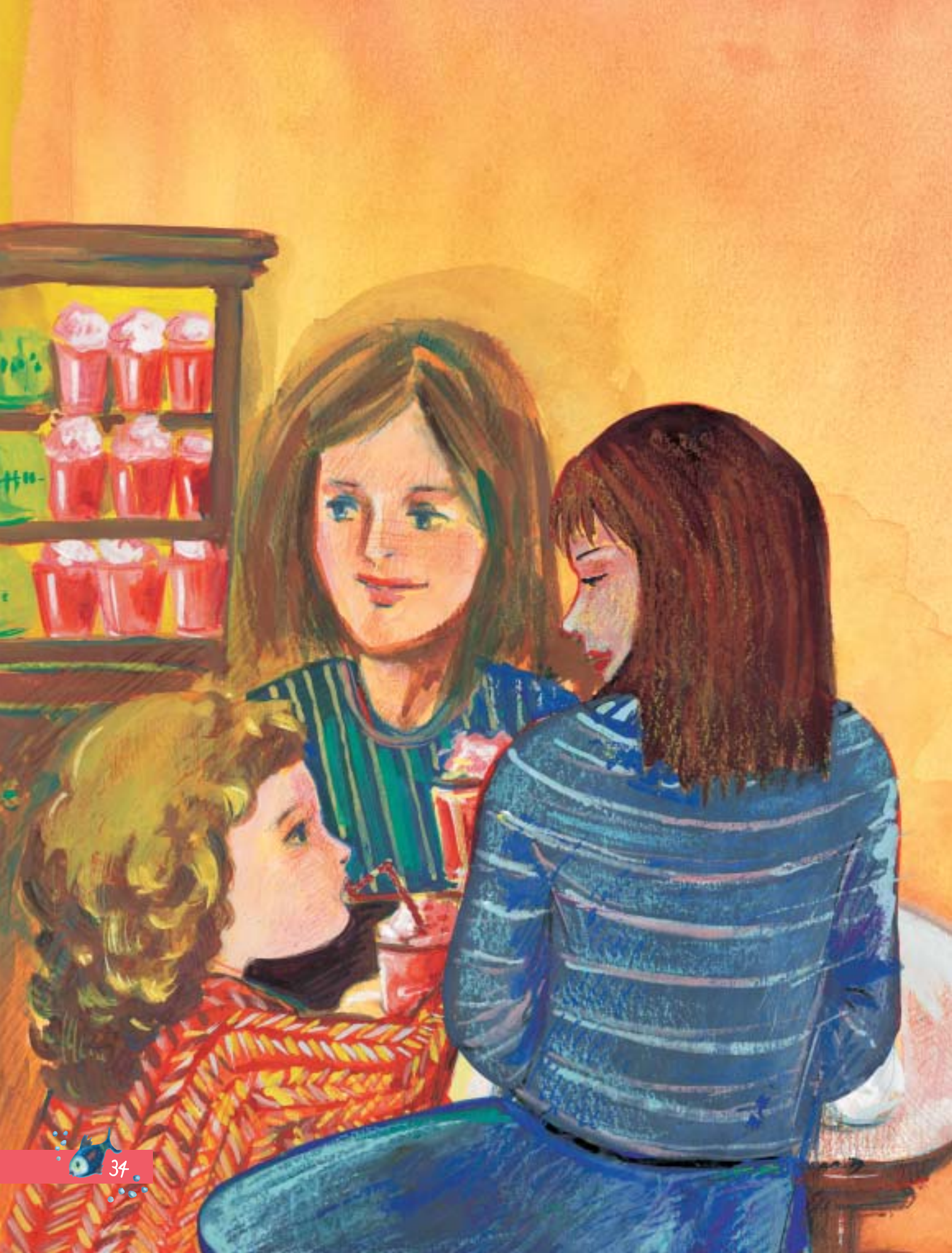
Η μικρή Αλίκη, καδιωμένη
κάτω από ένα δέντρο, άκουγε μια
ιστορία που της διάβαζε η μεγαλύτερη
αδερφή της. Η Αλίκη, που είχε ακούσει την
ιστορία χίλιες φορές, βαριόταν, καμουριόταν,
τα βλέφαρά της έκλειναν, όταν ξαφνικά,
ένας περίεργος λαγός με φράκο κι ένα
ρολόι τσέπης με αλυσίδα τρύπωσε
σε έναν κούφιο κορμό
δέντρου!

Η Αλίκη έσκυψε από περιέργεια να δει μέσα στον κορμό, αλλά γλίστρησε κι άρχισε να κατακυλάει, να κατακυλάει... Τα εκηνικά εναλλάσσονταν με ταχύτητα κι η Αλίκη βρέθηκε σε ένα μικροσκοπικό δωμάτιο, ήπιε ένα μαγικό υγρό, άρχισε να μικραίνει, έφαγε ένα μαγικό γλυκό, έγινε τεράστια κι άρχισε να κλαίει, να κλαίει... και τα δάκρυά της έγιναν ένα ποτάμι που την παρέσυρε και βρέθηκε σε ένα δασάκι να μιλάει με μια κάμπια και την πορτοκαλιά ριγωτή γάτα Τσεάιρ. Στη συνέχεια, η μικρή Αλίκη ήπιε τσάι με τον λαγό Μάρτη και τον φίλο του, τον Τρελοκαπελαδούρα, και, όταν βαρέθηκε να ακούει τις παραδοξολογίες τους, ανέβηκε σε ένα καταπράσινο λοφάκι και...

Το κουδούνι χτύπησε για διάλειμμα και η αυλαία εξαφάνισε την Αλίκη και τις περιπέτειές της από τα μάτια μου. Σηκώθηκα, τεντώθηκα λίγο να ξεμουδιάσω και μαζί με τη μητέρα μου πήγα στο φουαγιέ του θεάτρου. Εκεί, κάποιοι άνθρωποι συζητούσαν και άλλοι, όπως εμείς, περίμεναν τη βειρά τους στο κυλικείο του θεάτρου. Αγοράσαμε μια απολαυστική γρανίτα φράουλα για μένα, ποπ κορν για τον αδερφό μου, που βαρέθηκε να μας ακολουθήσει, εμφιαλωμένο νερό και επιστρέψαμε στις θέσεις μας, περιμένοντας με αγωνία τη δεύτερη πράξη του έργου.

Στο δεύτερο μέρος, η Αλίκη παρέα με την κακιά Ντάμα Κούπα και τους φρουρούς της τα τραπουλόχαρτα, με επικεφαλής τα Σπαδιά και τα Μπαστούνια, συνέχισε να μας παρασύρει μαζί της στη χώρα των δαυμάτων. Έπαιξε με τη βασίλισσα «κροκέ» με φλαμίνγκος αντί για μπαστούνια, κατηγορήθηκε για αδέβεια, δικάστηκε και καταδικάστηκε να πάει φυλακή και, τη στιγμή που ο τραπουλοστρατός άρχισε να την περικυκλώνει, έβαλε τις φωνές ζητώντας απελπισμένα βοήθεια.

Ένα απαλό χέρι χάιδεψε το μέτωπό της και η Αλίκη αντίκρισε την αδελφή της που της χαμογελούσε.

Πόση ώρα είχε περάσει; Ταξίδεψε πραγματικά στη χώρα των δαυμάτων; Ήταν μονάχα όνειρο ή ένας εφιάλης;

Η αυλαία έπεσε. Οι ηθοποιοί υποκλίθηκαν, ενώ το κοινό χειροκροτούσε θερμά. Ο σκηνοθέτης και οι υπόλοιποι συντελεστές της παράστασης ανέβηκαν κι αυτοί στη σκηνή και οι θεατές συνέχισαν να χειροκροτούν ενθουσιασμένοι. Η παράσταση ήταν υπέροχη κι έκανε τις περιπέτειες της Αλίκης στη χώρα των δαυμάτων τόσο μα τόσο αληθινές! Βγήκαμε από το θέατρο μαγεμένοι από το έργο, τα φώτα, τη μουσική, το χειροκρότημα...

Δραστηριότητες

1. Ενώνω αυτά που ταιριάζουν.

σκηνοθέτης

υποδύεται κάποιον ήρωα του έργου

σκηνογράφος

διδάσκει τους ρόλους και κατευθύνει την παράσταση

ενδυματολόγος

κατασκευάζει τα σκηνικά της παράστασης

ηθοποιός

σχεδιάζει και δημιουργεί τα κοστούμια του έργου

2. Κυκλώνω τα πρόσωπα που συνεργάζονται για να «ανεβεί» μια θεατρική παράσταση.

ταχυδρόμος

ηθοποιός

δάσκαλος

σκηνοθέτης

ενδυματολόγος

σκιτσογράφος

σκηνογράφος

μουσικός

γιατρός

τεχνικός ήχου

μαέστρος

αεροσυνοδός

ταξιθέτρια

ζωγράφος

3. Παρατηρώ το εισιτήριο του θεάτρου και δημιουργώ το δικό μου εισιτήριο για μια άλλη παράσταση.

4. Παρατηρώ το πρόγραμμα της παράστασης και δημιουργώ κι εγώ ένα δικό μου θεατρικό πρόγραμμα.

ΚΑΡΜΕΝ ΡΟΥΓΓΕΡΗ

Η Χιονάτη & οι 7 ψηλοί... Νάνοι

Σκημπαλάς	Κιμωνα-ακονοδεστιά:	Κάρμεν Ρουγγέρη
Επιτελική	Σκημπαλάς:	Χριστίνα Κουλουράκη
Καλλιγραφική	Μουσική Διοργανώτρια:	Μουσική Διοργανώτρια:
Σκημπαλάς	Επίσημοι προσηγορίες:	Επίσημοι προσηγορίες:
Επίσημοι προσηγορίες:	Επίσημοι προσηγορίες:	Επίσημοι προσηγορίες:
Επίσημοι προσηγορίες:	Επίσημοι προσηγορίες:	Επίσημοι προσηγορίες:

Επιτελική
Καλλιγραφική
Σκημπαλάς
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες

Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες

Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες
Επίσημοι προσηγορίες

Διανομή
(με υπεύθυνη αγωγή)

Διευτρες Αλέξης
Γεωργιάδης - Διευτρες Αλέξης - Αλέξης - Γεωργιάδης του καλαμίου - Νίνω (απεραστή)

Θύλας Βλάσης
Γεωργιάδης - Γεωργιάδης - Νίνας - Αλέξης - Νίνω (απεραστή)

Ανός Διάλογος
Μ Καλι Βασιλικά - Γεωργιάδης

Φωτογράφος Ευαγγελάκης
Γεωργιάδης - Γεωργιάδης - Απεραστήρας - Νίνω (απεραστή)

Μίνα Καρατζά
Η παραγωγή της Καρατζά του μας διαρκεί να είναι

Γεωργία Κούκου
Βασιλικά - Καρατζά - Νίνω (απεραστή)

Γεωργία Καρατζά
Γεωργιάδης - Γεωργιάδης - Καρατζά - Νίνω (απεραστή)

Σταύρος Κουβαράς
Ο (απεραστής) Νίνω - Νίνω (απεραστή)

Σταύρος Καρατζά
Γεωργιάδης - Καρατζά - Νίνω (απεραστή)

Μαριάννα Παλιωρογιάννη
Η Καλι Βασιλικά - Η Καρατζά

Ρούσσος Στυλιανός
Γεωργιάδης - Γεωργιάδης - η Βασιλικά της καλαμιάς της Νίνω - Ο Πράξιμος

Υπεραστήρας Γεωργιάδης
Υπεραστήρας του Γεωργιάδης - Η Καρατζά - Η Καρατζά - Η Καρατζά - Γεωργιάδης

5. Γράφω κι εγώ για μια θεατρική παράσταση που παρακολούθησα στο σχολείο ή στο θέατρο.

Ανεβαίνοντας ψηλά

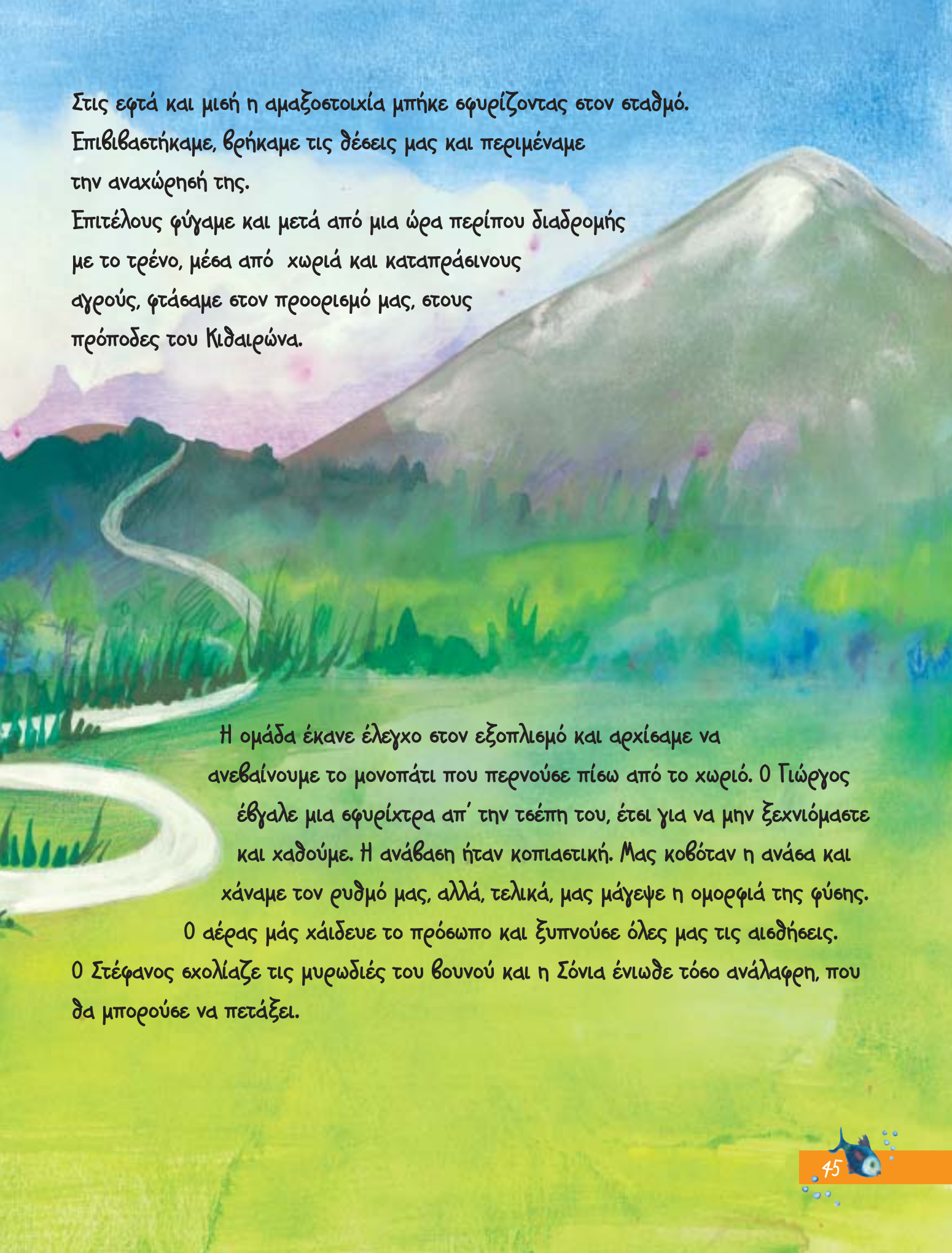

Ξεκινήσαμε ένα σαββατιάτικο πρωινό με την ομάδα ορειβασίας του σχολείου μας για μια ανάβαση στον Κιθαιρώνα. Ήμασταν μια μικρή, ζωνηρή παρέα έξι παιδιών: η Κάτια, ο Μάρκο, ο Γιώργος, η Σόνια, ο Στέφανος κι εγώ η Αλεξάνδρα. Το ραντεβού μας με τον υπεύθυνο της ομάδας ήταν στις εφτά και τέταρτο στον ειδηροδρομικό σταθμό. Όλοι ήμασταν στην ώρα μας. Βγάλαμε ειειτήρια με επιστροφή κι ανυπόμονοι περιμέναμε το τρένο. Υπήρχε ενθουσιασμός και μερικά παιδιά ειγοτραγουδούσαν. Είναι ωραία να ξυπνάς νωρίς το πρωί. Η ατμόσφαιρα είναι καθαρή και δροσερή και, καθώς η πόλη κοιμάται, αιωδάνεσαι πως όλος ο κόσμος είναι δικός σου.

Στις εφτά και μισή η αμαξοστοιχία μπήκε εφυρίζοντας στον σταθμό.
Επιβιβαστήκαμε, βρήκαμε τις δέξεις μας και περιμέναμε
την αναχώρησή της.
Επιτέλους φύγαμε και μετά από μια ώρα περίπου διαδρομής
με το τρένο, μέσα από χωριά και καταπράινους
αγρούς, φτάσαμε στον προορισμό μας, στους
πρόποδες του Κιдайρώνα.

Η ομάδα έκανε έλεγχο στον εξοπλισμό και αρχίσαμε να
ανεβαίνουμε το μονοπάτι που περνούσε πίσω από το χωριό. Ο Γιώργος
έβγαλε μια εφυρίχτρα απ' την τσέπη του, έτσι για να μην ξεχνιόμαστε
και χαδούμε. Η ανάβαση ήταν κοπιαστική. Μας κοβόταν η ανάβα και
χάναμε τον ρυθμό μας, αλλά, τελικά, μας μάγεψε η ομορφιά της φύσης.
Ο αέρας μάς χάιδευε το πρόσωπο και ξυπνούσε όλες μας τις αισθήσεις.
Ο Στέφανος εχολίαζε τις μυρωδιές του βουνού και η Σόνια ένιωθε τόσο ανάλαφρη, που
θα μπορούσε να πετάξει.

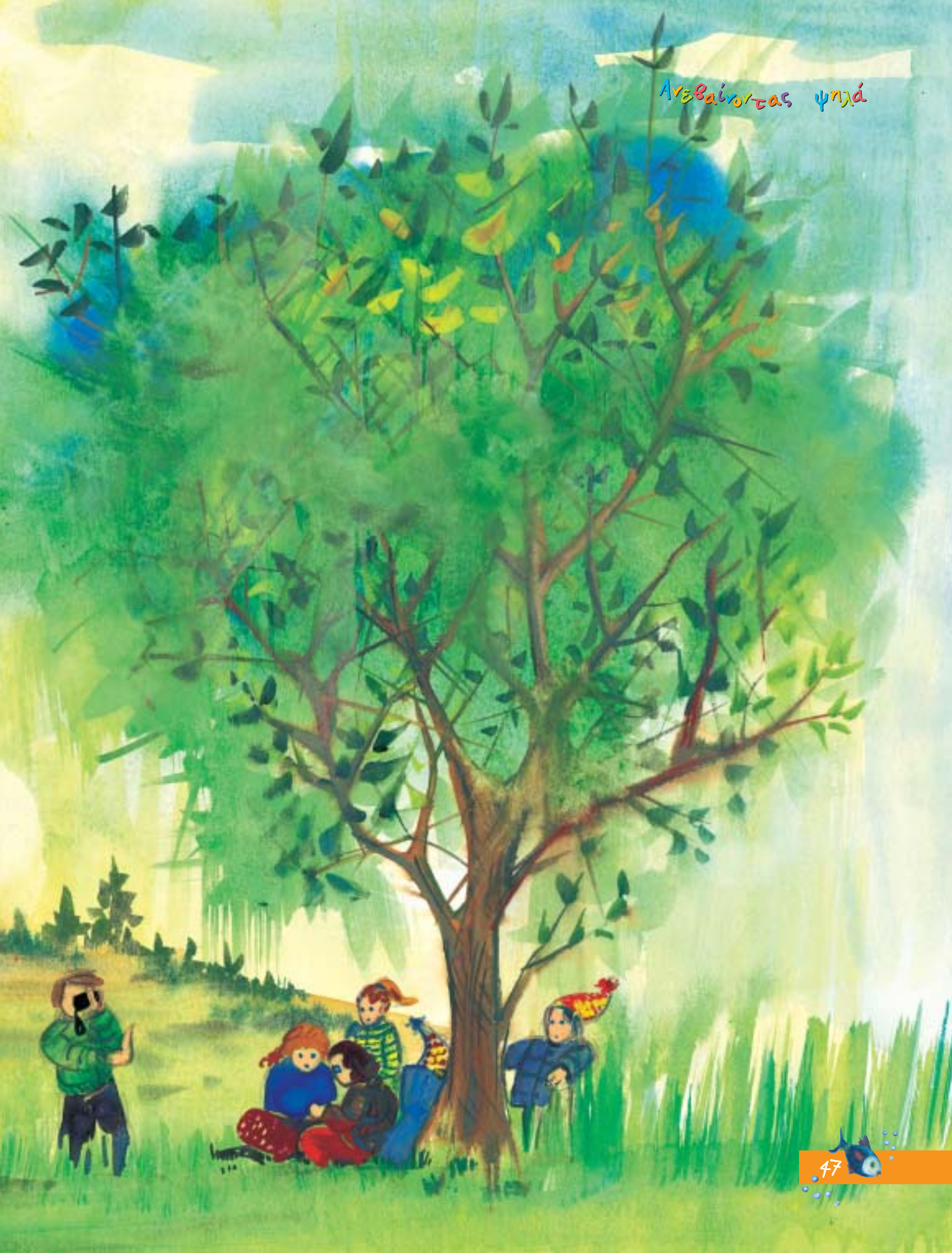

Καθισμένοι σ' ένα πλάτωμα στη σκιά μιας βελανιδιάς προσπαθήσαμε να ξαναβρούμε την ανάσα μας και να ξεκουραστούμε. Απολαμβάναμε τους ήχους του βουνού: το ασταμάτητο κελήδημα των πουλιών, κάποιο κλαράκι που έσπαγε, το φουρφούρισμα μιας σαύρας, και δαυμάζαμε την ομορφιά του τοπίου: τα ψηλά δέντρα με τα πυκνά φυλλώματα σε φθινοπωρινά χρώματα – κίτρινα, πορτοκαλιά και καφετιά – που στραφάλιζαν στο φως του ήλιου. Ο Μάρκο, ο φωτογράφος της παρέας, «απαθανάτισε» ένα περήφανο γεράκι που έκανε κύκλους πάνω από τα κεφάλια μας.

Έπρεπε όμως να προχωρήσουμε. Είχαμε πορεία πέντε ωρών μέχρι το καταφύγιο, όπου θα περνούσαμε τη νύχτα, και η διαδρομή δεν ήταν πάντα εύκολη. Ανηφορίζαμε, διασχίζαμε μικρά ποταμάκια, πατώντας από πέτρα σε πέτρα, για να ξαναβρούμε το μονοπάτι μας. Παραμερίζαμε κλαδιά και ξύλα που το έφραζαν, σταματούσαμε όταν μικρά ζώακια περνούσαν από μπροστά μας, αλλά δεν αισθανόμασταν κουρασμένοι. Ήμασταν ενδουσιασμένοι, ελεύθεροι. Νιώθαμε σαν εξερευνητές σε μυστικές αποστολές κι επικίνδυνες περιπέτειες κάτω από τον καταγάλανο ουρανό. Όμως η ανάβασή μας έφτανε στο τέλος της. Στην άκρη του μονοπατιού, πίσω από τις φυλλωδιές των δέντρων, φάνηκε το περίγραμμα του καταφυγίου.

Ο φύλακας του καταφυγίου μάς καλωσόρισε και μας πρόφερε
αχνιστό τσάι και ζεστό φαγητό. Δεν περιμέναμε
δεύτερη κουβέντα, αφού δε βλέπαμε μπροστά μας από την πείνα.
Ο καθαρός αέρας, βλέπετε, μας είχε ανοίξει την όρεξη.
Στη συνέχεια οργανωθήκαμε, ανοίξαμε τους υπνόδακους και
τακτοποιήσαμε τον εξοπλισμό μας. Καθίσαμε στη μεγάλη σάλα
του καταφυγίου και μιλήσαμε για την ανάβαση, για τη διαδρομή,
για τις ομορφιές του βουνού, για...
Τέλος, ο Στέφανος έφερε την κιθάρα του και το
ρίξαμε στο τραγούδι.
Σιγά - σιγά το σκοτάδι έπεσε και η γλυκιά κούραση βάρυνε τα
βλέφαρά μας. Χωθήκαμε στους υπνόδακους, τα χείλη σφράγιζαν,
τα μάτια έκλεισαν και η ειγαλιά της νύχτας σκέπαζε τα πάντα.

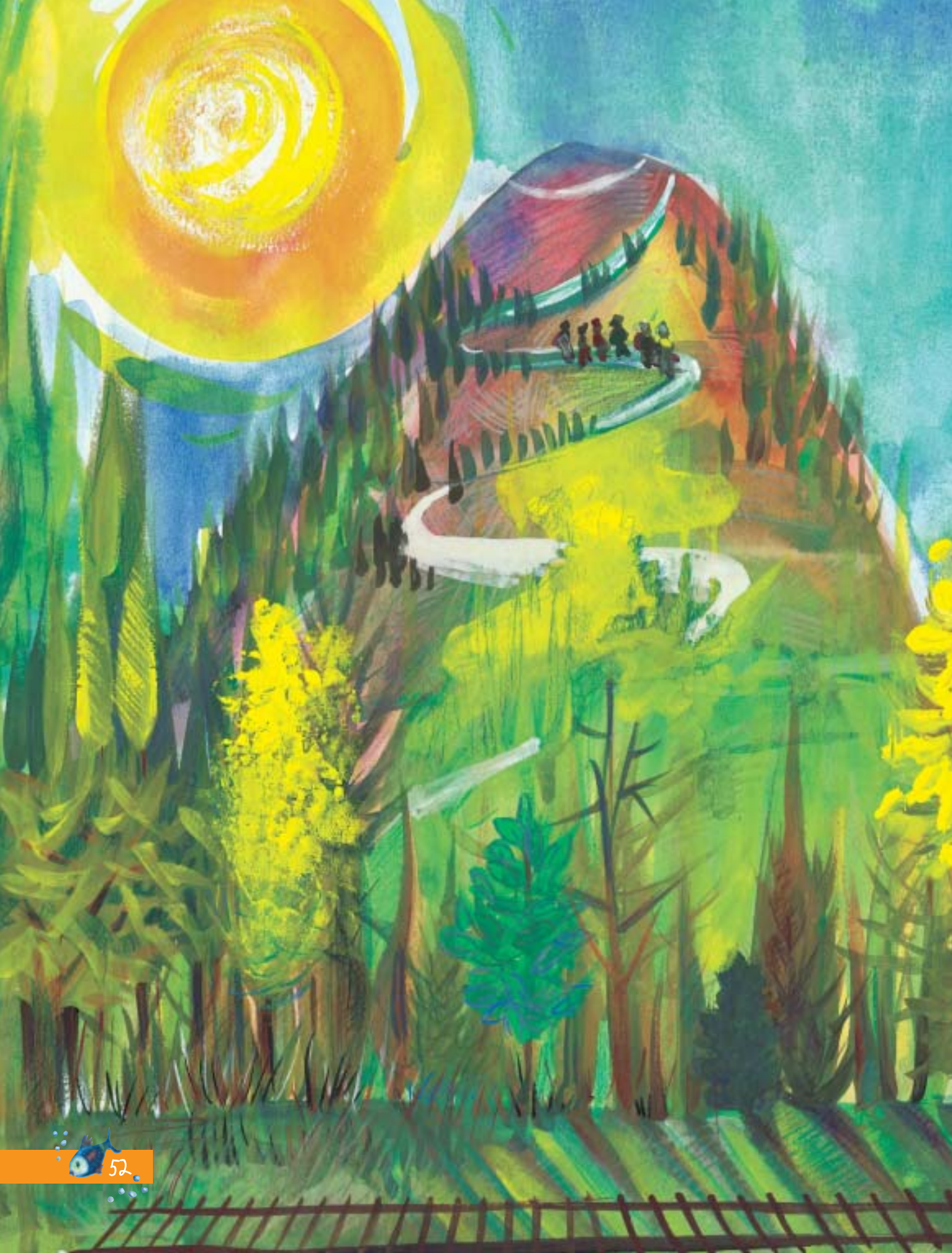

Ξαφνικά, οι ήχοι της καταιγίδας μας έκαναν να πεταχτούμε αλαφιασμένοι. Το νερό με δύναμη μαστίγωνε τις πέτρινες πλάκες της σκεπής. Ο αέρας φυσούσε μανιασμένος. Τα μπουμπουνητά και οι βροντές δημιουργούσαν φοβερό πανδαιμόνιο κι έκαναν τα τζάμια να τρίζουν. Οι αστραπές φώτιζαν το εσωτερικό του καταφυγίου και η ατμόσφαιρα έγινε τρομακτική. Η Σόνια, το πειραχτήρι της παρέας, βρήκε την ευκαιρία, άρπαξε ένα άσπρο βεντόνι, τυλίχτηκε και παράστανε το φάντασμα. Κοιταχτήκαμε ανήσυχoi, τρομαγμένοι και... το φάντασμα αποκαλύφθηκε. Όλοι ξεσπάσαμε σε γέλια και χειροκροτήματα, ξεχνώντας εντελώς την καταιγίδα.

Το πρωί της Κυριακής το βουνό μάς φαινόταν πιο γνώριμο, πιο οικείο. Αφουγκραζόμασταν τους ήχους του και γεμίζαμε τα πνευμόνια μας με τον δροσερό του αέρα. Κατηφορίζαμε και θαυμάζαμε το μεγαλείο της φύσης, την υπέροχη δέα των μικρών χωριών που απλώνονταν στα πόδια του. Συλλογιζόμασταν πως έντομα θα επιστρέφαμε στην πόλη και τη φαραρία μακριά από τη γαλήνη του βουνού. Προχωρούσαμε και ήταν σαν να πετούσαμε ανάλαφρα μέσα σ' αυτή την εκπληκτική ομορφιά κι έτσι φτάσαμε χωρίς να το καταλάβουμε.

Ο μικρός ειδηροδρομικός σταθμός του χωριού φάνηκε μπροστά μας. Είχαμε μια ώρα ακόμη μέχρι να πάρουμε το τρένο της επιστροφής. Ικανοποιημένοι και «γεμάτοι» από την εμπειρία που ζήσαμε, ονειρευόμασταν την ημέρα που θα κατακτούσαμε κι άλλες βουνοκορφές.

Δραστηριότητες

1. Επιλέγω τον εξοπλισμό που χρειάζομαι για να πάω ορειβασία και τον κυκλώνω.

βατραχοπέδιλα

μαγιό

χιονοπέδιλα

χάρτης

μάσκα

σακίδιο

καπέλο

ψαροντούφεκο

αρβυλάκια

πυξίδα

παγούρι

σωσίβιο

2. Ενώνω την κάθε δραστηριότητα με τον εξοπλισμό της.

αναρρίχηση

χιονοπέδιλα, σκούφος, γυαλιά ηλίου

ορειβασία

σκοινιά, σκαπάνη, καρφιά

σκι

αρβυλάκια, σακίδιο, παγούρι, πυξίδα

3. Επιλέγω ένα στιγμιότυπο της ιστορίας και το ζωγραφίζω.

4. Διαβάζω την ιστορία και ακολουθώ τη σωστή διαδρομή, για να φτάσω στο καταφύγιο.

Όλη η παρέα ξεκίνησε πρωί – πρωί από την πλατεία του χωριού και πήρε το μονοπάτι που περνούσε δίπλα από το γήπεδο. Ο ένας πίσω από τον άλλο ανηφορίσαμε μέχρι το μικρό γεφυράκι πάνω από τον χείμαρρο Ξηριά. Μετά προχωρήσαμε για μία ώρα περίπου και συναντήσαμε μια βρύση, όπου σταματήσαμε για δέκα λεπτά πριν πάρουμε πάλι τον ανήφορο. Αφού περάσαμε δίπλα από μια σπηλιά και το εκκλησάκι του προφήτη Ηλία, φτάσαμε στο πλάτωμα, όπου βρίσκονταν οι εγκαταστάσεις του τελεφερίκ. Μόλις ήρθε το βαγόνι μας, επιβιβαστήκαμε και ξεκούραστα φτάσαμε στο καταφύγιο, που βρισκόταν στην κορυφή.

5. Γράφω κι εγώ τι κάνω τα Σαββατοκύριακα με την παρέα μου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Χανιά-Αθήνα με ...επιστροφή

Ταξιδεύω πολύ, ταξιδεύω συνέχεια.

Συνήθως με αεροπλάνο, Χανιά-Αθήνα, Αθήνα-Χανιά. Ταξιδεύω "αυνόδευτο", που σημαίνει μόνος μου. Είναι αστείο να με λένε "αυνόδευτο", θυμίζω τα πακέτα που γράφουν "εύδραυστο", δηλαδή "προσοχή! σπάζει εύκολα!"

Βέβαια, στην Αθήνα με περιμένει η μαμά. Με λένε Μάρκο και η μαμά μου με περιμένει πάντα στο αεροδρόμιο, γιατί είμαι μικρός. Το αεροδρόμιο είναι... σαν το σπίτι της. Η μαμά είναι αεροδουδός και ζει στην Αθήνα. Εγώ και ο μπαμπάς μένουμε στα Χανιά. Κοντά στο σπίτι είναι το μαγαζί του μπαμπά.

Ο μπαμπάς είναι επιπλοποιός και δεν ταξιδεύει. Όμως, ξέρει τόσα πράγματα και μου αρέσει να τον ακούω. Από τον μπαμπά έμαδα ότι ο Ειρηνικός είναι ο μεγαλύτερος ωκεανός του κόσμου, σχεδόν όσο όλοι οι άλλοι ωκεανοί μαζί, ότι ο Νείλος είναι ο πιο μακρύς ποταμός, αλλά ο Αμαζόνιος είναι ο πιο πλατύς και έχει πιο πολύ νερό, ότι η πιο μεγάλη λίμνη -τι λίμνη! θάλασσα, αφού έχει αλμυρό νερό- είναι η Κασπία θάλασσα. Ότι η Ανταρκτική έχει στεριά κάτω από τον πάγο, ενώ η Αρκτική είναι εκέτος πάγος... χωρίς στεριά. Θα έπαιρνε άριστα στη γεωγραφία ο μπαμπάς, όπως και η μαμά μου.

Η μαμά είναι αεροδυναμικός και ταξιδεύει.

Είναι σαν τους ναυτικούς, όλο λείπει. Τα καλοκαίρια με παίρνει μαζί της.

Είδα από κοντά το καμπαναριό της Πίζας, το Κολοσσαίο, το Μπιγκ Μπεν, τους κήπους των Βερσαλλιών, την Αλάμπρα.

Γνώρισα και μερικά παιδιά, τον Λουίτζι, την Άναμπελ, τη Μαρί, τον Πάκο και γίναμε φίλοι. Ο Πάκο είναι τσιγγάνος και ζει στη Γρανάδα της Ισπανίας.

Χανά-Αθήνα με ...επιστροφή

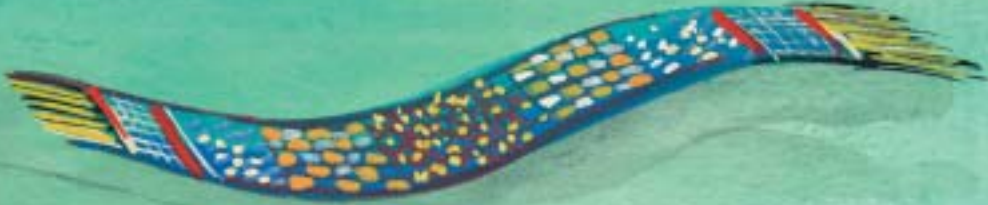
Από τον παππού του άκουσα την πιο γλυκιά "εαέτα". Η εαέτα είναι ένα τσιγγάνικο τραγούδι για τον σταυρωμένο Χριστό, τη Μεγάλη Παρασκευή το βράδυ. Αυτό το βράδυ, οι τσιγγάνοι ανάβουν φωτιές στους δρόμους. Οι φωτιές φτάνουν μέχρι το Σακρομόντε, τον ιερό τους λόφο, όπου είναι χτισμένη μια εκκλησούλα. Ο παππούς του Πάκο τραγούδησε τη εαέτα δυνατά και μελαγχολικά. Τραγούδησε υπέροχα!

Χανά-Αθήνα με ...επιστροφή

Το μυαλό μου είναι γεμάτο από ταξίδια και το σπίτι μου είναι γεμάτο από πραγματάκια από όλο τον κόσμο: αφρικανικές μάσκες, γόνδολες, πυραμίδες, κιμονό, σομπρέρο, ένα κινέζικο καπέλο, ένα ινδικό βάρι, ένα περικό κιλίμι.

Τόσα ταξίδια, τόσα αναμνηστικά, τόσα ξενοδοχεία! Μερικές φορές κουράζομαι και θέλω να μένω σπίτι.

Το μόνο ταξίδι που δε θα με κουράσει είναι Αθήνα-Χανιά... με τη μαμά μου μαζί. Ας έρδει και δε θα την αφήσω να επιστρέψει ξανά στην Αθήνα!

Δραστηριότητες

1. Διαβάζω τις ερωτήσεις και απαντώ.

- Γιατί ο μικρός Μάρκος ταξιδεύει "Χανιά-Αθήνα ... με επιστροφή";

- Με ποιο μέσο ταξιδεύει συνήθως;

- Τι είναι η σαέτα;

- Ποιο είναι το μόνο ταξίδι που δε θα κουράσει ποτέ τον Μάρκο;

---

2. Ο τρόπος που ταξιδεύουν οι άνθρωποι έχει αλλάξει. Πώς ταξίδευαν παλιά και πώς ταξιδεύουν σήμερα; Ποιο μεταφορικό μέσο προτιμάς εσύ και γιατί;

---

3. Ταξιδεύω σε μια χώρα πραγματική ή φανταστική. Γράφω λίγα λόγια για ένα αναμνηστικό αντικείμενο που θα έφερνα μαζί μου.

---

4. Παρατηρώ τις εικόνες και τις ενώνω με τις αντίστοιχες χώρες.

- 5.** Επιλέγω ένα από τα παρακάτω μέρη για να ταξιδέψω.
Σημειώνω τα αντικείμενα που χρειάζομαι να πάρω μαζί μου.
Συμπληρώνω και άλλα αντικείμενα, αν θέλω.

Μια ζούγκλα
Χιονισμένα βουνά
Μια έρημο
Ένα νησί

παγουρίνο

σακίδιο

βαλίτσα

χαρτοφύλακα

κασκόλ

γάντια

φακό

γυαλιά ηλίου

κινητό φαρμακείο

μάσκα

βατραχοπέδιλα

μαγιό

βιβλία

χάρτη

φωτογραφική μηχανή

καπέλο

μπότες

κάμερα

σκούφο

μπουφάν

αντηλιακό

ομπρέλα θαλάσσης

πετσέτα θαλάσσης

Στην
αγκαλιά
του νερού

Είμαι ένα μπουκάλι διάφανο, γυάλινο και αρκετά παλιό.

Μεταφέρω κάτι, ένα σπουδαίο μήνυμα, αλλά μπορεί και τίποτα, ένα κομμάτι χαρτί μόνο.

Ταξιδεύω, με παίρνει μαζί του το νερό και μου γνωρίζει την ιστορία του, τη ζωή του, τον κόσμο του.

Αλλά τώρα το ταξίδι σταμάτησε.

Τύρω μου λάσπη, πού πήγε το νερό;

Βρίσκομαι κολλημένο σε ένα βράχο, ακίνητο. Ευτυχώς δεν έσπασα.

Το νερό είναι φίλος μου, ταξιδεύουμε μαζί.

Το νερό κυλάει, τρέχει, φεύγει. Γίνεται ρυάκι, ποτάμι, κείμαρρος, καταρράχτης, συναντάει άλλα ρυάκια κι άλλα ποτάμια.

Μεγαλώνει, φουσκώνει, ξεκουράζεται, γίνεται λίμνη. Κατεβαίνει

στη γη, δροσίζει το χώμα, δίνει ζωή στον σπόρο. Και πάλι

ανεβαίνει, βγαίνει από τη γη, από τις πηγές. Γνωρίζει από κοντά

τον σπόρο, που τώρα μεγάλωσε, τρύπησε τη γη, έγινε λουλούδι,

έγινε δέντρο.

στην αγκαλιά του νερού

Το νερό παίζει με τα δελφίνια και τα νούφαρα,
παίζει με τα παιδιά που κολυμπάνε.
Ποτίζει τα ζώα και τα χωράφια, καθαρίζει τα σπίτια,
κινεί ανεμόμυλους και μηχανές σε εργοστάσια,
βθίνει φωτιές.
Το νερό είναι φίλος μου, ταξιδεύουμε μαζί.
Αλλά τώρα δεν ξέρω πού είναι. Έφυγε ξαφνικά.
Κοιτάζω γύρω μου, αλλά δεν το βλέπω. Μπορεί να
είναι λυπημένο. Μερικές φορές, το είδα λυπημένο,
να καταπίνει οκουπίδια, πετρέλαιο και βρώμικα νερά
από υπονόμους. Το είδα ακίνητο, χωρίς ψάρια και
φυτά, χωρίς κοράλλια. Το είδα ταραγμένο, να
αλλάζει χρώματα, να προσπαθεί να βοηθήσει
φώκιες και χελωνάκια που κινδυνεύουν, ή δελφίνια
παγιδευμένα σε δίχτυα.

στην αγκαλιά του νερού

Αλλά το νερό αγαπάει τη ζωή και ξαναρχίζει το ταξίδι.
Εξατμίζεται, ανεβαίνει στον ουρανό, κρυώνει, πυκνώνει, γίνεται
 σύννεφο. Ο αέρας φέρνει τα σύννεφα μαζί, αυτά κρύβουν τον ήλιο.
Μετά αεστράφτει, μπουμπουνίζει και τα σύννεφα γίνονται πάλι...
νερό, βροχή ή άεπρες νιφασούλες χιόνι. Όλα παγώνουν, οι
άνθρωποι κάνουν σκι και πατινάζ, φτιάχνουν χιονάνθρωπους
και παίζουν χιονοπόλεμο. Και όταν γυρίζουν σπίτια τους,
βάζουν νερό στην τσαγιέρα κι αυτό ζεσταίνεται, βφουρίζει
και πάλι γίνεται ατμός.

Το νερό βφουρίζει, μουρμουρίζει, μουγκρίζει και, καμιά φορά,
φοβίζει. Σ666!

Το ακούω, έρχεται από μακριά. Ξαναγυρνά! Μια άμπωτη ήτανε
και πέρασε. Τώρα πάλι η πλημμυρίδα. Πάλι αγκαλιά με το νερό.
Είναι εδώ! Σκεπάζει τη λάσπη, τη χρωματίζει γαλάζια,
με ταξιδεύει ξανά.

Στην αγκαλιά του νερού

Τρέχουμε προς την ανοιχτή θάλασσα, τον ωκεανό.

Πού πάμε; Τι ψάχνουμε να βρούμε;

Κάτω, ο βυθός, τα φυτά και τα ψάρια. Πάνω, τα σύννεφα, ο ήλιος,
τα πουλιά.

Είμαι ένα μπουκάλι στην αγκαλιά του νερού, κλεισμένο καλά να
μη γεμίσω νερό και βουλιάξω.

Μεταφέρω κάτι, ένα σπουδαίο μήνυμα, αλλά μπορεί και τίποτα,
ένα κομμάτι χαρτί μόνο.

Δραστηριότητες

1. Γιατί το νερό είναι μερικές φορές λυπημένο;

---

2. Ανακαλύπτω μέσα στο κείμενο τις λέξεις που αναφέρονται σε καιρικά φαινόμενα και τις γράφω.

---

3. Ποιες μορφές παίρνει το νερό κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του;

---

4. Το φυσικό φαινόμενο της παλίρροιας (άμπωτη και πλημμυρίδα) απομάκρυνε και έφερε ξανά το νερό κοντά στο μπουκάλι. Συνδέω τις λέξεις "άμπωτη" και "πλημμυρίδα" με τη σημασία τους.

Άμπωτη

Η φάση της παλίρροιας κατά την οποία ανεβαίνει η στάθμη του νερού της θάλασσας.

Πλημμυρίδα

Περιοδικό φαινόμενο κατά το οποίο κατεβαίνει η στάθμη του νερού της θάλασσας.

5. Φαντάζομαι τι μήνυμα μεταφέρει το μπουκάλι της ιστορίας και το γράφω.

---

6. Στέλνω κι εγώ τα δικά μου μηνύματα σε παιδιά που κατοικούν σε μακρινές γωνιές του πλανήτη.

---

7. Κάνω το πείραμα: "Ο αέρας κρατάει νερό σε ένα ποτήρι".

Τι χρειάζομαι:

Ένα κομμάτι σκληρό χαρτί,
ένα ποτήρι,
έναν νεροχύτη,
νερό.

Τι κάνω:

- Γεμίζω το ποτήρι με νερό και βάζω το χαρτί στην κορυφή.
- Κρατάω το ποτήρι με το ένα χέρι, το χαρτί με το άλλο και προσεκτικά αναποδογυρίζω το ποτήρι επάνω από τον νεροχύτη.
- Μετά, τραβάω το χέρι μου από το χαρτί. Ο αέρας σπρώχνει προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο αέρας που σπρώχνει προς τα πάνω κρατάει το χαρτί στη θέση του και το νερό στο ποτήρι.

8. Στο κείμενο διαβάζουμε: "Το νερό σφυρίζει, μουρμουρίζει, μουγκρίζει και, καμιά φορά, φοβίζει". Πότε το νερό βγάζει αυτούς τους ήχους; Παίρνω ένα φύλλο χαρτί και ζωγραφίζω το νερό, ανάλογα με τους ήχους αυτούς.

Ο ήλιος και τα

Το αστρικό συμβούλιο

...Ήφαιρικά, μέσα στην απέραντη ειωπή του διαστήματος, ακούστηκαν ήχοι, φωνές, φασαρία! Τι να ήταν άραγε; Ηλιακές εκρήξεις; Κάποιος ερυθρός γίγαντας που αποφάσισε να γίνει λευκός νάνος; Ή ίσως ένας μετεωρίτης που έπεσε με φόρα πάνω σ' έναν πλανήτη;...

Ο αστρικός πρόεδρος της υπεργαλαξιακής δημοκρατίας, ανακάθισε ανήσυχος, δίνοντας την ευκαιρία σε μερικές εκατοντάδες χιλιάδες αστέρια να δημιουργηθούν. Αμέσως, έπιασε το γιγα-τηλεσκόπιό του, αρπάχτηκε από την ουρά του πρώτου κομήτη που εμφανίστηκε μπροστά του και, σαν να ήταν καβαλάρης πάνω σ' ένα ατίδαο πολύχρωμο άτι, ξεκίνησε για την αχανή του επικράτεια.

Κάτι του δύμιζαν αυτοί οι ήχοι, αλλά τι;

ενδιάτακτα παιδιά του

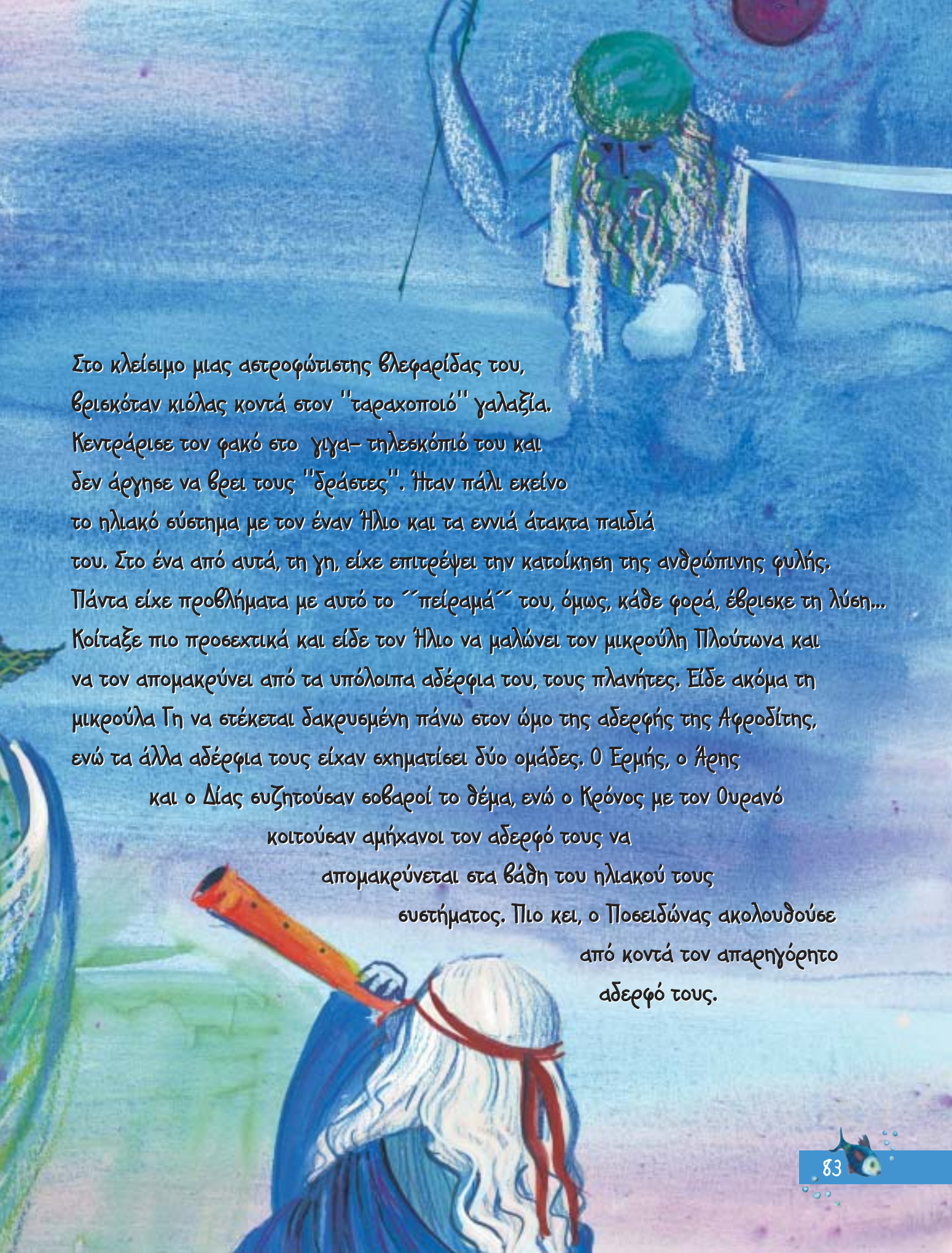

ο ήλιος και τα ένιά άστρά παιδιά του

Στο κλείσιμο μιας αστροφώτιστης βλεφαρίδας του, βρισκόταν κιόλας κοντά στον "ταραχοποιό" γαλαξία. Κεντράρισε τον φακό στο γιγα-τηλεσκόπιό του και δεν άργησε να βρει τους "δράστες". Ήταν πάλι εκείνο το ηλιακό σύστημα με τον έναν Ήλιο και τα εννιά άτακτα παιδιά του. Στο ένα από αυτά, τη γη, είχε επιτρέψει την κατοίκηση της ανθρωπίνης φυλής. Πάντα είχε προβλήματα με αυτό το "πείραμά" του, όμως, κάθε φορά, έβρισκε τη λύση... Κοίταξε πιο προοδικά και είδε τον Ήλιο να μαλώνει τον μικρούλη Πλούτωνα και να τον απομακρύνει από τα υπόλοιπα αδέρφια του, τους πλανήτες. Είδε ακόμα τη μικρούλα Γη να στέκεται δακρυσμένη πάνω στον ώμο της αδερφής της Αφροδίτης, ενώ τα άλλα αδέρφια τους είχαν εκηματίσει δύο ομάδες. Ο Ερμής, ο Άρης και ο Δίας συζητούσαν σοβαροί το δέμα, ενώ ο Κρόνος με τον Ουρανό κοιτούσαν αμήχανοι τον αδερφό τους να απομακρύνεται στα βάθη του ηλιακού τους συστήματος. Πιο κει, ο Ποσειδώνας ακολουδούσε από κοντά τον απαρηγόρητο αδερφό τους.

ο ήλιος και τα εννιά άσπτερα παιδιά του

Μάλλον του έφταναν τα όσα είχε δει. Ακούμπησε ελαφρά τη χρωματιστή ουρά του κομήτη και, πριν προλάβει να κλείσει μισή φορά τη βλεφαρίδα του, ήταν κιόλας στη μεγάλη αίθουσα των συνεδριάσεων, με το βαδύ μπλε ολόγυρα. Αμέσως, κάλεσε σε γαλαξιακό συμβούλιο όλους τους ήλιους και φυσικά τη Γη και τα άλλα οκτώ αδέρφια της.

Ο ήλιος και τα εννιά άτακτα παιδιά του

Στην πρώτη βειρά κάθισαν οι ήλιοι του Αρίωνα, της Κασιόπης και του Βέγα. Στη δεξιά πλευρά της αίδουσας στριμώχτηκαν ο ήλιος και τα εννιά άτακτα παιδιά του.

- Σας ακούω λοιπόν! Ήλιε, τι έχεις να μας πεις για όλα τούτα τα καμώματα των παιδιών σου;

Ο ήλιος με αργές κινήσεις σηκώθηκε από τη θέση του, αλλά δεν μπόρεσε να πει κουβέντα. Ένας φοβερός βήχας τον συντάρραξε, με αποτέλεσμα να κοκκινίζει ακόμα περισσότερο! Κι ενώ το ακροατήριο περίμενε αμήχανο να σταματήσει ο εκρηκτικός ηλιακός βήχας, πετάχτηκε ο τιμωρημένος Πλούτωνα και άρχισε να φωνάζει.

- Είναι εκληρό! Είναι άδικο! Εγώ την Περσεφόνη δεν την αφήνω να γυρίσει πίσω στη Γη. Την αγαπώ! Θέλω να γίνει γυναίκα μου, να ζήσουμε μαζί και να γεμίσει με φως τη σκοτεινή και παγωμένη μου ζωή. Δεν μπορεί μόνο η Γη να τα έχει όλα!

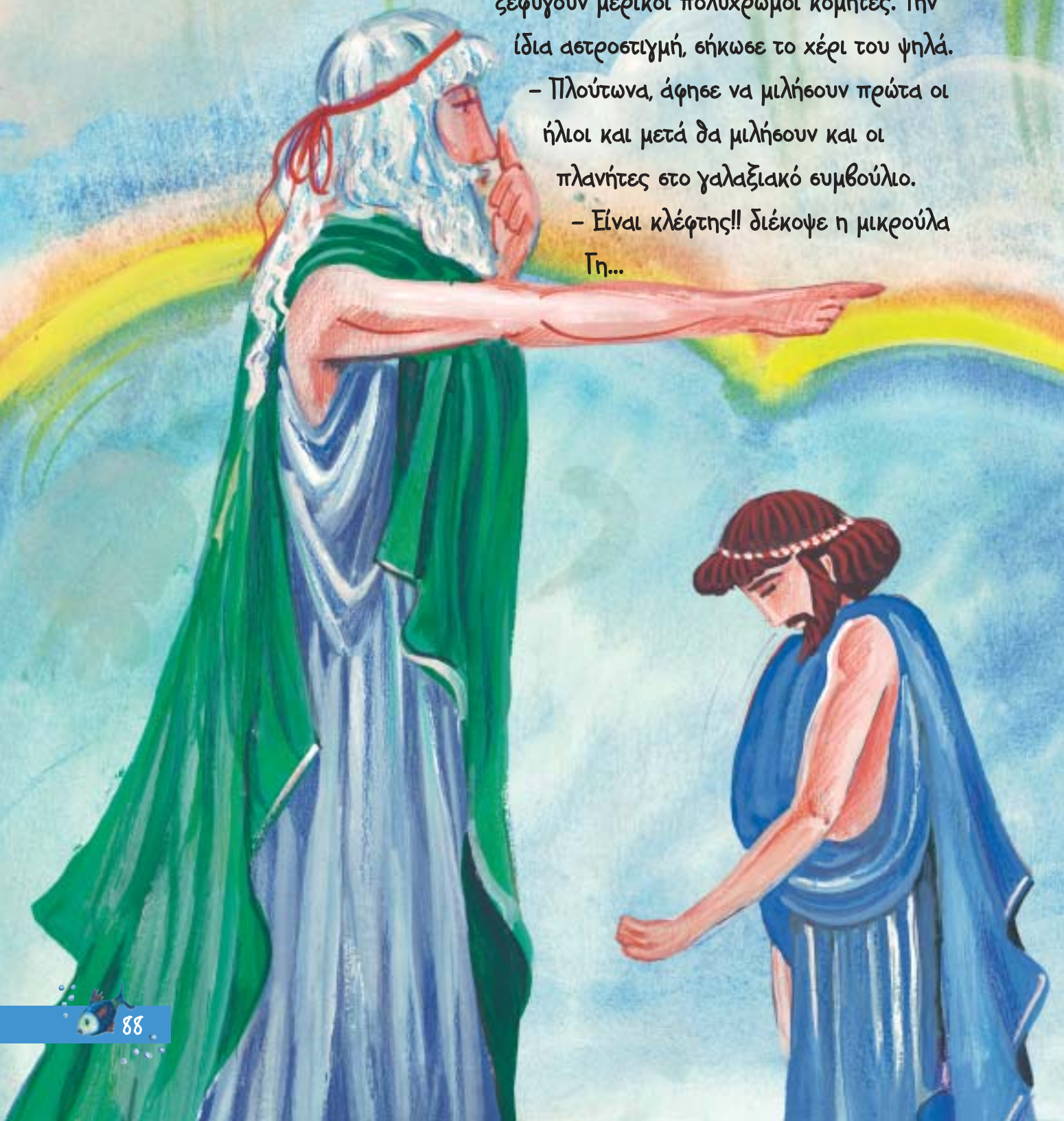
Ο ήλιος και τα εννιά άτακτα παιδιά του

Ο υπεργαλαξιακός πρόεδρος χαμογέλασε αννά. Όμως, δεν έπρεπε να του ξεφύγει ο έλεγχος της κατάστασης. Σούφρωσε τα πυκνά άσπρα φρύδια του και άφησε να του

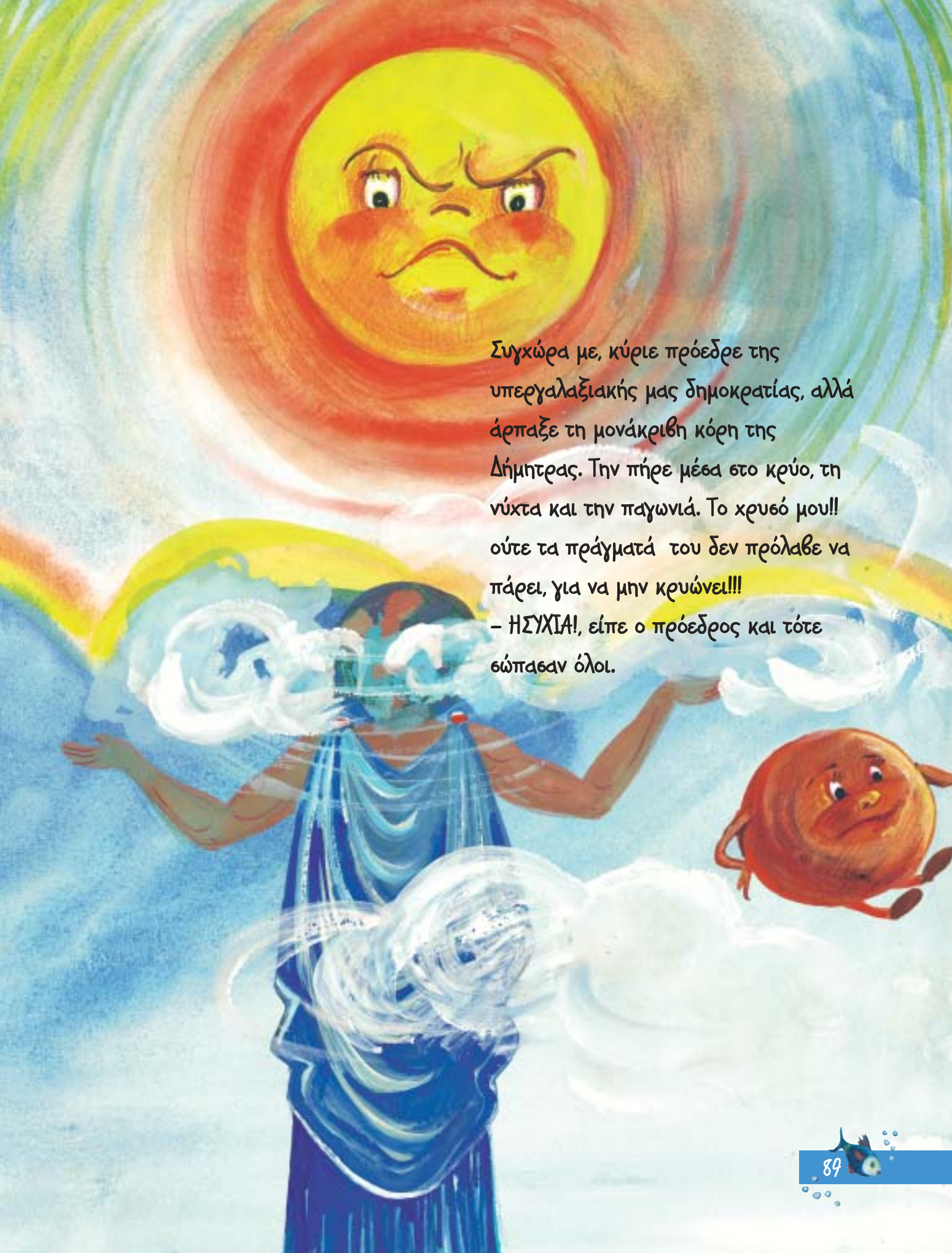
ξεφύγουν μερικοί πολύχρωμοι κομήτες. Την ίδια αστροστιγμή, σήκωσε το χέρι του ψηλά.

- Πλούτωνα, άφησε να μιλήσουν πρώτα οι ήλιοι και μετά θα μιλήσουν και οι πλανήτες στο γαλαξιακό συμβούλιο.

- Είναι κλέφτης!! διέκοψε η μικρούλα Τη...

A vibrant, painterly illustration. At the top, a large, anthropomorphic sun with a yellow face, red cheeks, and a small mustache has a stern, angry expression. Below it, a woman with dark hair, wearing a blue dress, holds a globe of the Earth. She is surrounded by swirling white clouds. To her right, a small, round, red character with a face and limbs looks on. The background is a mix of blue and yellow, suggesting a sky or sea.

Συγχώρα με, κύριε πρόεδρε της
υπεργαλαξιακής μας δημοκρατίας, αλλά
άρπαξε τη μονάκριβη κόρη της
Δήμητρας. Την πήρε μέσα στο κρύο, τη
νύχτα και την παγωνιά. Το χρυσό μου!!
ούτε τα πράγματά του δεν πρόλαβε να
πάρει, για να μην κρυώνει!!!
- ΗΣΥΧΙΑ!, είπε ο πρόεδρος και τότε
εώπασαν όλοι.

Ο ήλιος και τα ενιά άστρά-α παιδιά του

Διαστημική ηευχία! Ο ήλιος από τη στενοχώρια του κόντευε να εκάσει! Η θερμοκρασία του είχε αυξηθεί επικίνδυνα και απανωτές εκρήξεις στην επιφάνεια της κατακόκκινης κεφαλής του πρόδιδαν τη δύσκολη θέση του.

Τότε, μια ειγανή φωνούλα ακούστηκε και διέλυσε την πρωτοφανή στα διαστημικά χρονικά ηευχία. Ήταν η Σελήνη, η μόνη και πιστή δορυφόρος της Γης.

- Ουράνιε πατέρα, με όλο το σεβασμό που σου αξίζει, σου ζητώ άδεια ακρόασης.

Τον κοιτούσε κατάματα με όλη τη δύναμη της μικρής της αστρικής ψυχής και περίμενε την απόφαση. Ο πρόεδρος της έκανε κάποιο αδιόρατο βινιάλο για να συνεχίσει.

Η Σελήνη από τη χαρά της φώτισε πανέληνος με αυγουσιάτικο ουρανό. Πήρε βαθιά ανάσα και συνέχισε.

- Ο ήλιος, ο βεβατός μας πατέρας, δεν έχει προλάβει να ενημερωθεί. Και φοβάμαι ότι είναι τόσο η σύγχυσή του που δεν του επιτρέπει να μιλήσει ψύχραιμα για τέτοια συναισθηματικά θέματα. Για τους ίδιους λόγους νομίζω ότι δεν μπορούν να μιλήσουν ούτε η Γη ούτε ο Πλούτωνας.

Εγώ, όμως, και ξέρω και μπορώ. Γι' αυτό σας ζητώ να εκπροσωπήσω εγώ το μικρό ηλιακό μας σύστημα με αυτό το γαλαξιακό συμβούλιο. Έσκυψε ο υπεργαλαξιακός πρόεδρος, συμβουλευτήκε τους υπόλοιπους ήλιους, και, μετά το πέρασμα μιας αστρικής ανάσας, έδωσε στη Σελήνη την άδεια να μιλήσει...

Δραστηριότητες

1. Στην ιστορία αναφέρονται οι πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος. Σημειώνω τα ονόματά τους.

2. Σκέφτομαι την ιστορία και συμπληρώνω:
Στο συγκεκριμένο δικαστήριο, πρόεδρος ήταν ο.....
....., κατηγορούμενοι ήταν οι.....
....., ένορκοι ήταν οι.....και μάρ-
τυρας υπεράσπισης ήταν .....

3. Ανακαλύπτω και γράφω τα αστρικά φαινόμενα που αναφέρονται σ' αυτή τη φανταστική ιστορία.

.....

.....

4. Λύνω το σταυρόλεξο της Περσεφόνης.

1		Π							
2		Ε							
3		Ρ							
4		Σ							
5		Ε							
6		Φ							
7		Ο							
8		Ν							
9		Η							

ΝΕΦΕΛΩΜΑΤΑ
ΑΣΤΕΡΙ
ΝΕΡΑΙΔΕΣ
ΗΛΙΟΣ
ΦΕΓΓΑΡΙ

ΚΟΜΗΤΗΣ
ΠΛΑΝΗΤΗΣ
ΜΕΤΕΩΡΙΤΗΣ
ΔΟΥΦΟΡΟΣ

Οριζόντια

- Είναι και η γη ένας...
- Συγκέντρωση δισεκατομμυρίων αστεριών και μεσοαστρικής ύλης που δημιουργούν διάφορα σχήματα.
- Ουράνιο σώμα που περιστρέφεται γύρω από κάποιο πλανήτη.
- Κάθε φωτεινό ουράνιο σώμα.
- Τεράστιο κομμάτι βράχου που ταξιδεύει στο διάστημα. Όταν βρίσκεται κοντά σε πλανήτες και δορυφόρους, έλκεται από τη βαρύτητά τους.
- Άλλη ονομασία για τη Σελήνη.
- Σφαίρα που ταξιδεύει στο διάστημα. Αποτελείται από πυρήνα με πάγο και σκόνη. Έχει διάμετρο μερικών χιλιομέτρων και μακριά ουρά από σκόνη και αέρια.
- Γυναικείες θεότητες που ζούσαν στα δάση, στα βουνά κι όπου υπήρχε νερό. Κάποιες από αυτές ήταν αχώριστες φίλες της Περσεφόνης και τη συνόδευαν παντού.
- Φωτεινό ουράνιο σώμα που αποτελεί το κέντρο ενός πλανητικού συστήματος.

5. Συνεχίζω με δικά μου λόγια την εξέλιξη της ιστορίας.

.....

.....

.....

.....

.....

6. Ζωγραφίζω μια αστροστιγμή της ιστορίας.

Δήμητρα

Η μικρή δορυφόρος της Γης, η Σελήνη, πήρε μια βαθύτερη ανάσα και άρχισε να εξηγεί στον υπεργαλαξιακό πρόεδρο και στους ήλιους τι έγινε στη μικρή τους γειτονιά κι ο Ήλιος τους τιμώρησε τον Πλούτωνα.

- ...Λοιπόν, κύριε πρόεδρε, ξέρετε ότι η Γη είναι ο μοναδικός πλανήτης του ηλιακού μας συστήματος που κατοικείται από ανθρώπους, θεούς και ημίθεους. Όπως καταλαβαίνετε, οι άλλοι πλανήτες πού και πού ζηλεύουν και καμιά φορά τσακώνονται. Αυτή τη φορά, ο Πλούτωνα αγάπησε κρυφά την πολυαγαπημένη εγγονή της Γης και πιο συγκεκριμένα τη μοναχοκόρη της Θεάς Δήμητρας.

Αυτό το κορίτσι, τι να εας πω! Λαμπερή σαν ηλιατίδα, πάντα με το χαμόγελο και το τραγούδι στα χείλη, ξεκινούσε κάθε πρωί ατέλειωτο χορό μέσα στα καταπράσινα λιβάδια της Γης. Από κοντά και η μητέρα της η Δήμητρα και οι άλλες Νύμφες να ρυθμίζουν τις εποχές, τα σπαρτά και τις τόσο σημαντικές γεωργικές ασχολίες των ανθρώπων.

Και Περσεφόνη

Μια μέρα, όμως, που η Περσεφόνη βρισκόταν μόνη της στο λιβάδι, ο Πλούτωνας ξεγέλασε τη Γη και, αφού μεταμορφώθηκε σε αρματηλάτη ενός μεγαλόπρεπου άρματος, που το έεερναν τέσσερα μαύρα άλογα, άρπαξε την Περσεφόνη σαν αστραπή. Οι κραυγές της ειδοποίησαν τη μητέρα της για το ξαφνικό κακό, αλλά ήταν πλέον αργά. Όλα έγιναν τόσο γρήγορα, που ούτε ο Ήλιος δεν είδε τίποτα.

Η Σελήνη σταμάτησε για μια αστροστιγμή, ξαναπήρε ανάσα και συνέχισε.

– Ούτε εγώ θα έβλεπα τίποτα, αν εκείνη τη στιγμή δεν παρατηρούσα με μεγάλο ενδιαφέρον την είσοδο ενός πολύχρωμου μετεωρίτη στην ατμόσφαιρα της Γης. Ήταν ένα πεφταστέρι, με πολύ μεγάλη και φωτεινή ουρά, που όμοιά της δεν είχα ξαναδεί. Αυτό με παραξένεψε πολύ και έσκυψα για να δω καλύτερα, μήπως υπήρχε κίνδυνος για τους ανθρώπους πάνω στη Γη. Τότε ήταν που κατάλαβα τι κρυβόταν μέσα σ' εκείνο το παράξενο πεφταστέρι. Ο Πλούτωνας με τους αμέτρητους κρυστάλλους του μεταμορφωνόταν σε αρματηλάτη καλά κρυμμένος μέσα στην ουρά του μετεωρίτη. Εκείνος δε με είδε. Εγώ, όμως, συνέχισα να τον παρατηρώ, μέχρι που εκείνος έφτασε στη Γη, άρπαξε την κόρη και χάρθηκε στο διάστημα γυρνώντας στο βασίλειό του. Όλα κράτησαν μια στιγμή. Αλλά αυτή η στιγμή, έφερε τα πάνω κάτω για τους ανθρώπους στον πλανήτη Γη.

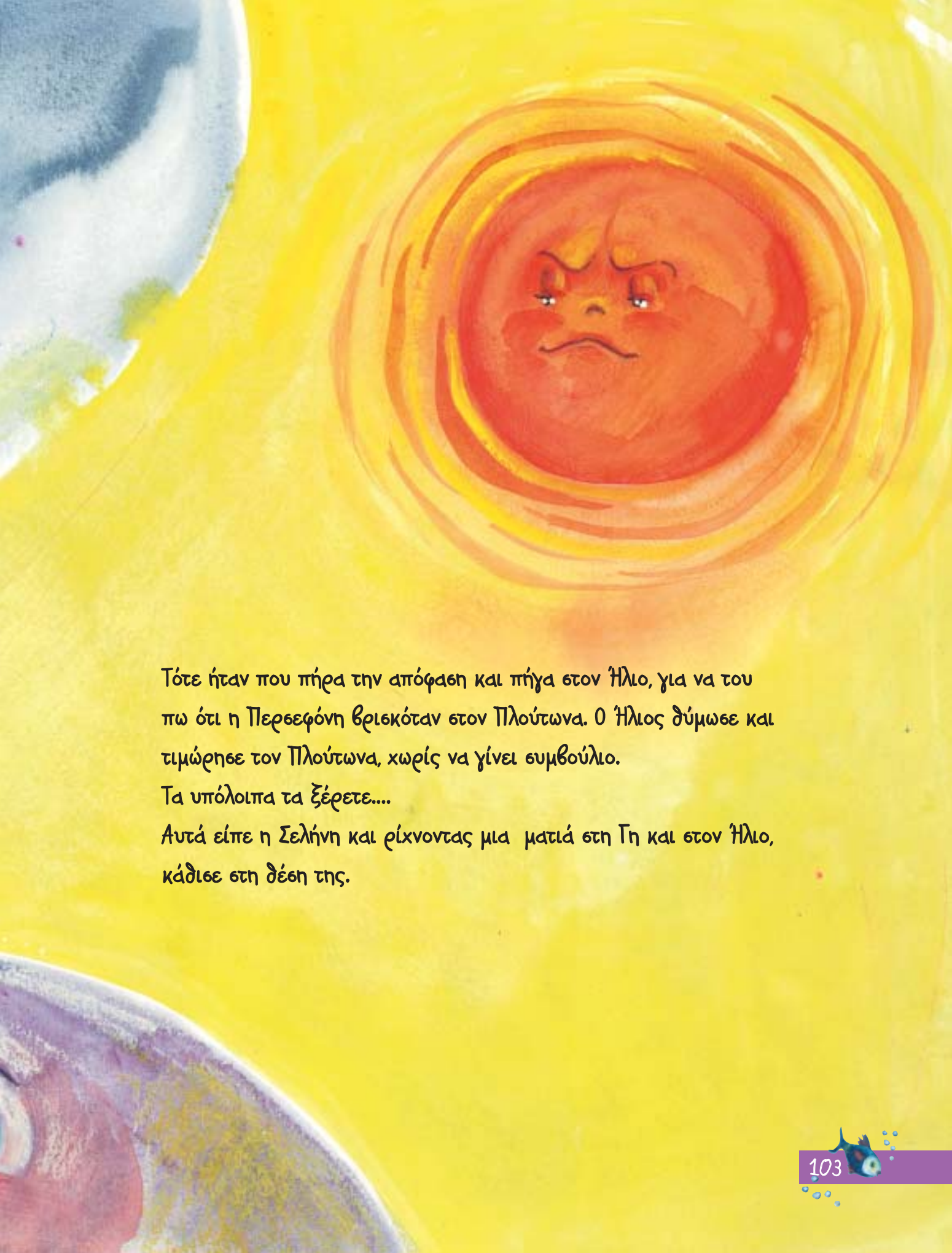
Δεν πέρασαν λίγες ώρες και η θεά Δήμητρα άρχισε ένα φοβερό μοιρολόι για την πολυαγαπημένη της κόρη. Οι κραυγές της ξεσήκωσαν όλα τα πλάσματα σε Γη και Ουρανό. Η μορφή της εκεπάστηκε από θλίψη και το μαύρο πέπλο της απλώθηκε στον κόσμο. Τα λουλούδια σταμάτησαν να ανθίζουν, τα ειτηρά να μεγαλώνουν και γρήγορα όλα ερήμωσαν. Οι άνθρωποι πεινούσαν, πέδαιναν και παρακαλούσαν τους θεούς να τους λυπηθούν και να πείσουν τη θεά Δήμητρα να πάψει το πένθος της. Η Δήμητρα, όμως, δεν άκουγε κανέναν. Ούτε τον Δία, ούτε τον Ήλιο. Το μόνο που ήθελε ήταν να βρει την κόρη της.

Τότε ήταν που πήρα την απόφαση και πήγα στον Ήλιο, για να του πω ότι η Περσεφόνη βρισκόταν στον Πλούτωνα. Ο Ήλιος δύμωσε και τιμώρησε τον Πλούτωνα, χωρίς να γίνει συμβούλιο.

Τα υπόλοιπα τα ξέρετε....

Αυτά είπε η Σελήνη και ρίχνοντας μια ματιά στη Γη και στον Ήλιο, κάθισε στη δέση της.

Αμέως, ένα βούβουρο απλώθηκε μέσα στην αίθουσα και οι περιβόητοι κοίταζαν τον Πλούτωνα.

Ο υπεργαλαξιακός πρόεδρος, αφού συμβουλευτήκε τους υπουργούς και τους ήλιους των άλλων γαλαξιών, είπε:

- Η Περσεφόνη πρέπει να γυρίσει στη Γη, πίσω στη μητέρα της, εκτός κι αν υπάρχει κάποιος σοβαρός λόγος που δεν το επιτρέπει. Αυτό θα το μάθουμε, μόνο αν έρθει η Περσεφόνη εδώ. Πλούτωνα, σε καλώ να φέρεις την Περσεφόνη μπροστά μας, για να μιλήσει τις επόμενες αστροστιγμές. Το ίδιο να κάνεις και συ Γη. Να φέρεις τη Θεά Δήμητρα εδώ, για να δει την κόρη της και να βρεθεί μια λύση. Η συνεδρίαση διακόπτεται μέχρι τότε.

Αυτά είπε ο υπεργαλαξιακός Πρόεδρος και αποσύρθηκε στα ιδιαίτερα δωμάτιά του, στη μέση ενός αστρικού νεφελώματος.

Στο μεταξύ, στην αίθουσα ξεκίνησαν πάλι οι συζητήσεις, που διακόπηκαν αμέσως, όταν, σχεδόν ταυτόχρονα, εμφανίστηκαν η θεά Δήμητρα και η κόρη της. Το τι ακολούθησε το φαντάζεστε. Μάνα και κόρη έπεσαν η μια στην αγκαλιά της άλλης. Δάκρυα κι αναφιλητά μπερδεύτηκαν με λέξεις. Λέξεις αγάπης και πόνου από τον απρόσμενο χωρισμό τους. Πρώτη μίλησε η Περσεφόνη.

- Γλυκιά μου μανούλα, επιτέλους σε ξαναβλέπουν τα μάτια μου, αγγίζω το μυρωδάτο σου πρόσωπο, βλέπω τον ήλιο στα μαλλιά σου...

- Φως των ματιών μου, γλυκιά μυρωδιά του κάμπου, ανθισμένη θάλασσα λουλουδιών του Μάη, σαν να πέρασαν αιώνες από την ημέρα που ε΄ έκλεψε ο Πλούτωνας. Πες μου πως είσαι καλά, πως δε σου έλειψε τίποτα. Κι αν σε πείραξει;

- Όχι, μανούλα μου! Εσύ, που μόνο αγάπη και χαρά ξέρεις να σκορπάς, μη ζητάς να γίνουν όλα όπως πριν. Βλέπεις, όσο καιρό έλειψα, γνώρισα τον τόσο διαφορετικό τόπο του Πλούτωνα κι έμαθα πολλά. Ύστερα, γεύτηκα τους καρπούς της ροδιάς του και τώρα νιώθω ότι όλα αυτά τα αγαπώ!

Ίσως να υπάρχει κάποιος άλλος τρόπος να σταματήσει η δυστυχία του χωρισμού μας. Δε δέλω να σε χάσω, μητέρα αγαπημένη, όμως δεν μπορώ να αρνηθώ τώρα πια και τον Πλούτωνα...

Η Δήμητρα στάθηκε για λίγο βουβή. Σαν να μην πίστευε στ΄ αυτιά της. Όμως, τα λόγια που άκουγε έβγαιναν από το στόμα του πολυαγαπημένου της παιδιού. Ποια τάχα να ΄ταν η λύση που γύρευε η κόρη της;

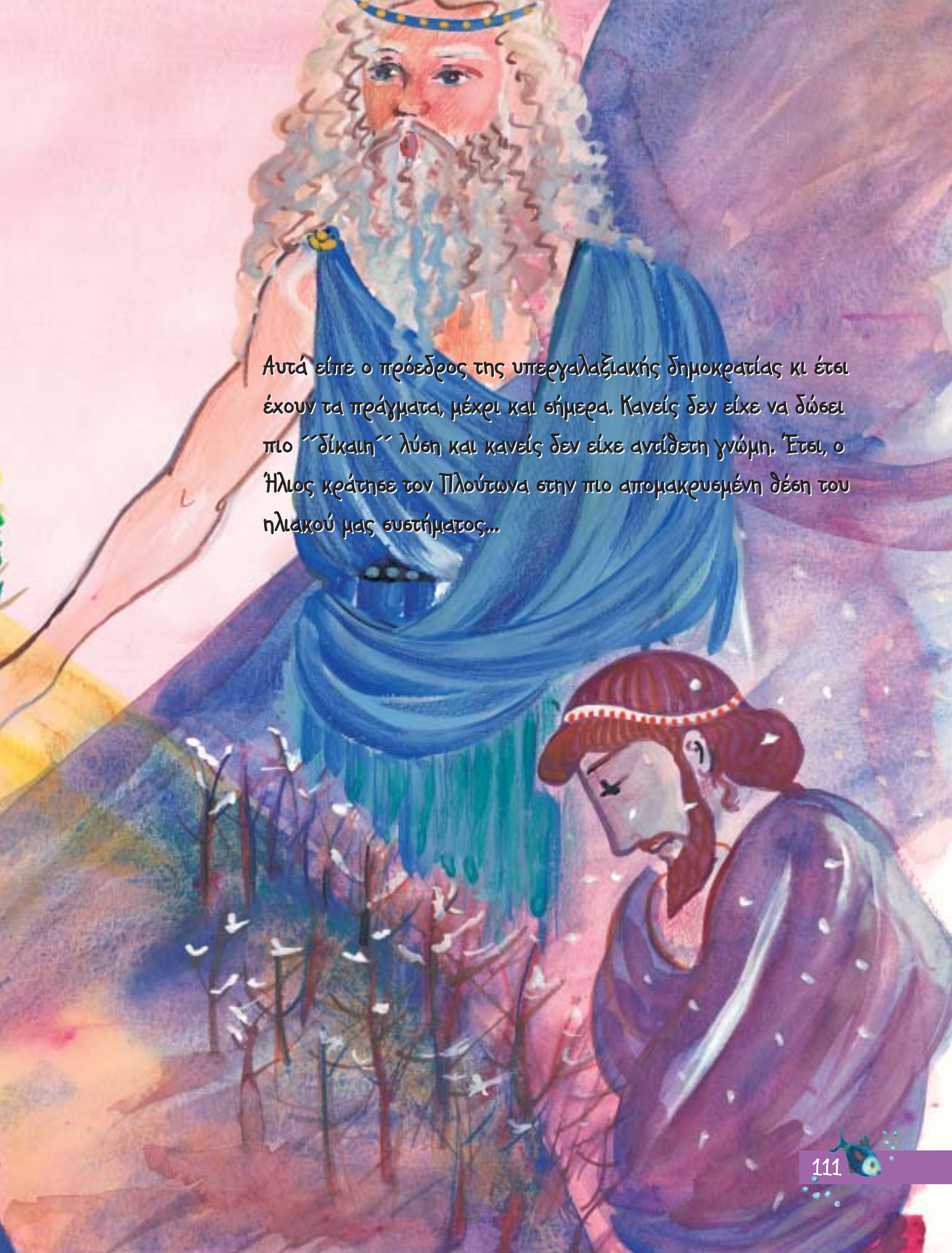
Στις αστροστιγμές που κύλησαν, βιωπή επικράτησε μέσα στην αίθουσα των συνεδριάσεων. Όλοι παρακολουθούσαν αμήχανοι το δράμα των δύο γυναικών. Πού και πού, έριχναν κλεφτές ματιές και στον Πλούτωνα που, κάπου σε μια άκρη της αίθουσας, φάνταζε πιο σκοτεινός και κρύος απ' ό,τι ήταν συνήθως...

Τότε μπήκε ο πρόεδρος της υπεργαλαξιακής δημοκρατίας στην αίθουσα και τον άκουσαν να λέει:

- Υστερα από συζήτηση με τους ήλιους και αφού πληροφορήθηκα τα όσα συνέβησαν κατά τη διάρκεια της απουσίας μου από την αίθουσα και σύμφωνα με τους νόμους και τις διατάξεις της δημοκρατίας μας, προτείνω η κατάσταση αυτή να λυθεί ως εξής:

Η Περσεφόνη θα μένει τον μισό χρόνο μαζί με τη μητέρα της και τον υπόλοιπο χρόνο με τον Πλούτωνα. Ο μισός χρόνος αντιστοιχεί σε έξι μήνες πάνω στον πλανήτη Γη και είναι όλοι οι σπόροι του καρπού που γεύτηκε η Περσεφόνη στον τόπο του Πλούτωνα. Τους μήνες αυτούς, η Γη θα ανδίζει και θα καρποφορεί. Έτσι δε θα κινδυνεύει το ανθρωπινό γένος. Τους υπόλοιπους μήνες, η Περσεφόνη θα μένει με τον Πλούτωνα και θα είναι ζευγάρι, όπως το επέλεξαν κι οι δυο τους. Τους μήνες αυτούς η γη θα κρυώνει από το χιόνι και θα βρέχεται από τη βροχή. Αν κάποιος θέλει να μιλήσει ή έχει αντίθετη γνώμη σε αυτή την απόφαση του αστρικού συμβουλίου, μπορεί να το κάνει τώρα.

A colorful illustration depicting a scene from a story. In the upper half, a large, bearded man with long, curly white hair and a blue headband with yellow dots looks down. He wears a blue, draped robe with a yellow and blue brooch. In the lower right, a woman with dark hair, wearing a purple robe and a red headband with white dots, looks up at him. The background is a snowy, hazy landscape with bare trees and a soft, pinkish-purple sky. The overall style is painterly and expressive.

Αυτά είπε ο πρόεδρος της υπεργαλαξιακής δημοκρατίας κι έτσι έχουν τα πράγματα, μέχρι και σήμερα. Κανείς δεν είχε να δώσει πιο “δίκαιη” λύση και κανείς δεν είχε αντίθετη γνώμη. Έτσι, ο Ήλιος κράτησε τον Πλούτωνα στην πιο απομακρυσμένη δέση του ηλιακού μας συστήματος...

Δραστηριότητες

1. Έξι μήνες στη Γη και έξι μήνες στον Πλούτωνα... Ανακαλύπτω τις εποχές που κρύβονται πίσω από τον κύκλο της ζωής της Περσεφόνης.

---

2. Ερευνώ και γράφω για τις σημαντικές γεωργικές ασχολίες ανθρώπων.

---

3. Σε μια αστροστιγή, βρίσκομαι στο αστρικό συμβούλιο. Ακούω την απόφαση του υπεργαλαξιακού προέδρου και γράφω για τα συναισθήματα που μου δημιουργούνται.

---

4. Ο Πλούτωνας στη Μυθολογία είχε και άλλο όνομα: “Άδης”. Ερευνώ και συλλέγω πληροφορίες γι’ αυτό.

5. Όταν βλέπουμε ένα πεφταστέρι στον ουρανό, κάνουμε μια ευχή. Φαντάζομαι ένα πεφταστέρι και κάνω τη δική μου ευχή.

6. Φαντάζομαι και ζωγραφίζω τον τόπο του Πλούτωνα.

Το νέκταρ του Μπαρμπα-Νικόλα

Είχε χαράξει μ' ένα κομμάτι από σπασμένη κεραμίδα ένα «αεροπλανάκι» στη μικρή αυλή του σπιτιού της και έπαιζε «κουτσό». Έκανε τσουκτερό κρύο, πλησίαζαν Χριστούγεννα. Τα μάγουλά της είχαν γίνει κατακόκκινα και τα χέρια της είχαν παγώσει, αλλά εκείνη συνέχιζε να παίζει, ζεσταίνοντάς τα πότε με τα χνώτα της και πότε μέσα στις τσέπες της πλεκτής ζακέτας της.

Εκεί, στη μικρή αυλή, μπορούσε να παίζει όλα τα παιχνίδια του κόσμου, κωρούσε όλη η χαρά της, έβλεπε όλο τον ουρανό...

Το νέκταρ του μπαρμπα-Νικόλα

Ο δόρυβος ενός αυτοκινήτου την έκανε να στρέψει το κεφάλι της προς τον χωματόδρομο. Ξαφνιάστηκε. Σπάνια περνούσαν από τη γειτονιά αυτοκίνητα.

Ένα βράδυ μόνο, ήρθαν μ' ένα αυτοκίνητο και πήραν την κυρα-Βασιλική για το νοσοκομείο. Συνήθως ακουγόταν ο ήχος από το κάρο του κυρ-Δημήτρη και του κυρ-Θανάση το πρωί και το βράδυ, όταν γύριζαν από τα χωράφια.

Άλλες φορές, αναστάτωνα τη γειτονιά η δυνατή φωνή κάποιου πραματευτή που διαλαλούσε το εμπόρευσμά του. Πολύ ευχνά, άκουγε τις φωνές της κυρα-Σοφίας, που μάλωνε τον ζωηρό Χριστάκη: «Πάλι παράπονα μ' έκανε ο δάσκαλος, δε θα βάλεις εσύ μυαλό!».

Το γέκαρ του μπαρμπα-Νικόλα

Στάθηκε και κοίταξε γεμάτη απορία τη μεγάλη γυαλιστερή
κούρβα, που σταμάτησε μπροστά στην ξύλινη αυλόπορτα.

- Αυτό είναι το σπίτι του μπαρμπα-Νικόλα; ρώτησε ένας
καλοντυμένος κύριος, που βγήκε από το αυτοκίνητο και
κοντοστάθηκε.

- Ναι, αυτό είναι. Θέλετε να τον φωνάξω;

Δε χρειάστηκε να τον φωνάξει. Ο πατέρας της είχε βγει έξω,
καθώς είχε ακούσει κι εκείνος τον δόρυβο του αυτοκινήτου.

- Καλησπέρα, μπαρμπα-Νικόλα! Ήρθα για το νέκταρ!
Δε θυμάται να είδε άλλη φορά τέτοιο χαμόγελο στο πρόσωπο του πατέρα της. Έλαμπε, γεμάτος καμάρι και ικανοποίηση.
- Ευχαρίστως! Ελάτε!, του είπε και τον οδήγησε στο κελάρι, στο πίσω μέρος του σπιτιού. Εκεί, είχε φυλαχμένο μέσα σε βαρελάκια το αγαπημένο του κρασί.
- Νέκταρ!, ψιθύρισε... ήταν το ποτό που έπιναν οι θεοί του Ολύμπου. Πήρε το μήλο που είχε αφήσει στο πρεβάζι του παραδύρου, κάθισε στο ξύλινο σκαμνάκι γυαλίζοντας το μήλο πάνω στη ζακέτα της και ξεχάστηκε μέσα στις εικόνες που τόσο αγαπούσε και που έκλειναν μέσα τους όλη τη χαρά της παιδικής της ψυχής.

Συχνά παρακαλούσε τον πατέρα της να την παίρνει μαζί του στο αμπέλι. Τις Κυριακές, κάποιες αργίες που δεν είχε σχολείο, της έκανε το χατίρι.

Έστρωνε η μητέρα της ένα παλιό κιλίμι στο κάρο, έβαζε σε μια καθαρή πετσέτα ζυμωτό ψωμί, τυρί και ελιές, ένα παγούρι με νερό και ξεκινούσαν. Ο μπαρμπα-Νικόλας καθόταν μπροστά κρατώντας τα γκέμια του αλόγου κι εκείνη πίσω μετρούσε τα σπίτια της γειτονιάς, καθώς ξεμάκρηναν.

Όταν τα σπίτια γίνονταν τόσο δα μικρά, ξάπλωνε και έπαιζε με τα σύννεφα. Έφτιαχνε ιστορίες. Ανακάλυπτε τα πρόσωπά τους και τα έβαζε να μιλάνε.

Έπαιζε κι ο ήλιος μαζί. Άλλαζε τα χρώματά τους, τα ακουμπούσε με τις ακτίνες του, τα έκανε να φαίνονται χαρούμενα ή λυπημένα και καμιά φορά κουραζόταν και κρυβόταν πίσω από ένα μεγάλο γκριζο σύννεφο μέχρι να μπει και ο αέρας στο παιχνίδι. Έτρεχαν τα σύννεφα, έτρεχε κι αυτή...

Το νέκταρ του μπαρμπα-Νικόλα

Όταν πλησίαζαν στην πλαγιά με τα αμπέλια, προσπαδούε πάντα να διακρίνει το δικό τους από μακριά. Αυτό δεν ήταν δύεκολο. Ήταν το πιο όμορφο αμπέλι.

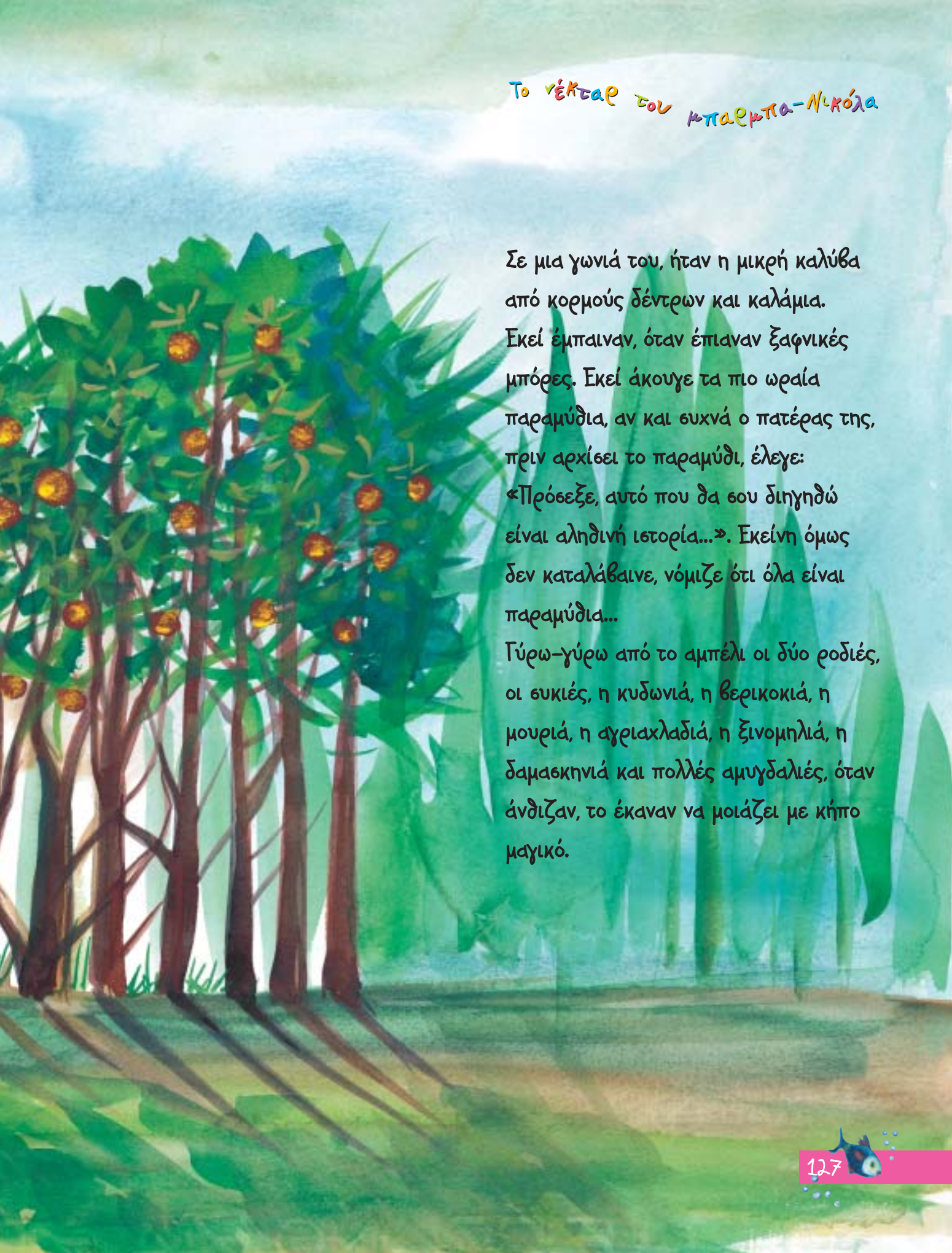
Ξεχώριζε από τα άλλα. Είχε έναν χαμηλό φράχτη με αγκαθωτό εύρμα, για να μην μπαίνουν μέσα οι κατρίκες και τα πρόβατα από τα κοπάδια που έβοσκαν εκεί, και οκιάχτρα αστεία, που φορούσαν παλιά σακάκια και καπέλα, για να μην πλησιάζουν τα πουλιά.

Σε μια γωνιά του, ήταν η μικρή καλύβα από κορμούς δέντρων και καλάμια. Εκεί έμπαιναν, όταν έπιαναν ξαφνικές μπόρες. Εκεί άκουγε τα πιο ωραία παραμύδια, αν και συχνά ο πατέρας της, πριν αρχίσει το παραμύδι, έλεγε: «Πρόεξε, αυτό που θα σου διηγηθώ είναι αληθινή ιστορία...». Εκείνη όμως δεν καταλάβαινε, νόμιζε ότι όλα είναι παραμύδια... Τύρω-γύρω από το αμπέλι οι δύο ροδιές, οι ευκιές, η κυδωνιά, η βερικοκιά, η μουριά, η αγριαχλαδιά, η ξινομηλιά, η δαμασκηλιά και πολλές αμυγδαλιές, όταν άνηδισαν, το έκαναν να μοιάζει με κήπο μαγικό.

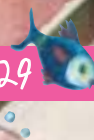

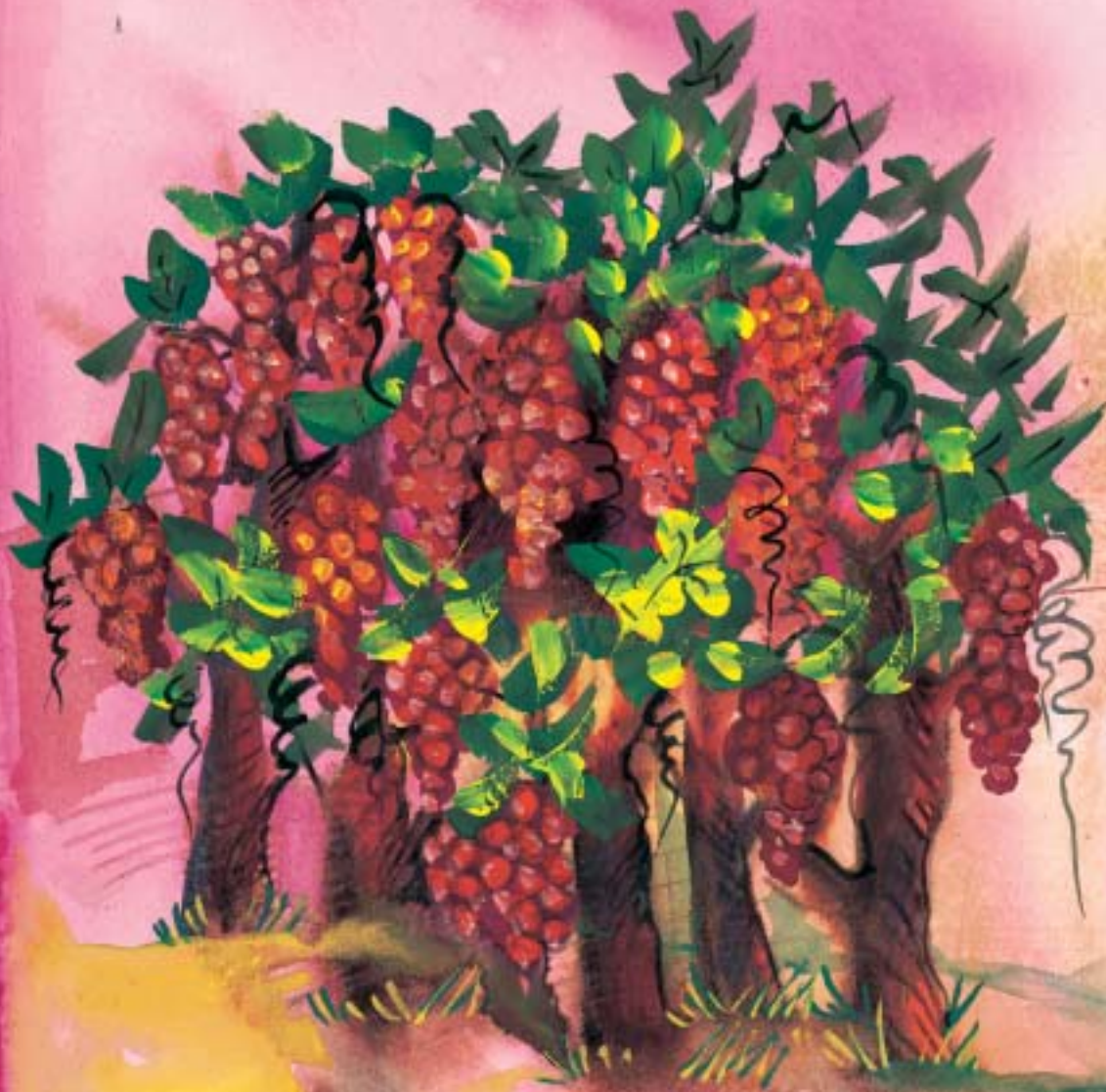

Ο μπαρμπα-Νικόλας λάτρευε τα κλήματα. Τα φρόντιζε με εκέψη και αφοσίωση. Δεν άφηνε ούτε ένα χορταράκι ανάμεσά τους. Κάθε Φλεβάρη κλάδευε και ύστερα έσκαβε. Τον Απρίλη τσάπιζε. Το χώμα ήταν πάντοτε αφράτο. «Το αμπέλι», έλεγε, «έχει ψυχή, πρέπει να αναβαίνει». Όταν κλάδευε, στεκόταν προσηκτικά δίπλα στο κλήμα, πρόεχε «τα μάτια» του, νόμιζες ότι μιλάει μαζί του, κι ύστερα αποφάιζε ποια κλαδιά θα κόψει. Τον Ιούνιο, τα ράντιζε με γαλαζόπετρα, για να κάνουν γερά τσαμπιά. Πριν ξεκινήσει το ράντισμα όμως, έκοβε πολλά τρυφερά αμπελόφυλλα και τα έφερνε στη μητέρα της να κάνει ντολμαδάκια.

Το γέκαρ του μπαρμπα-Νικόλα

Ήξερε όλα τα κλήματα με το όνομά τους: το ροζακί, το μοσχάτο, το μυρωδάτο, η βουλτανίνα, το κρασοστάφυλο, η μαυροδάφνη, το αμάι, το βεβασειανό... Εκείνα ανταποκρίνονταν στη φροντίδα του και από τον Αύγουστο του πρόσφεραν τα πιο νόστιμα σταφύλια. Τότε ήταν που πήγαινε και ξαναπήγαινε στο αμπέλι και κάθε φορά έφερε μερικά τσαμπιά στο καλάδι, δείχνοντας με καμάρι πόσο καλά προχωρούσε η σοδειά του. Έτσι, ξεχνούσε τους κόπους και την κούραση.

«Τίποτε δεν πάει χαμένο», έλεγε και ξανάλεγε. Ο μπαρμπα-Νικόλας δεν ήξερε γράμματα, όμως μαζί του είχε μάθει από πολύ μικρή ότι, για να έχει κανείς ωραία σταφύλια και κρασί σαν το «νέκταρ», έπρεπε να καλλιεργήσει με αγάπη το αμπέλι. Πολύ αργότερα, κατάλαβε ότι αυτό ήταν ένα από τα πιο σημαντικά μυστικά της ζωής.

Το γέκαρ του μπαρμπα-Νικόλα

Ο τρύγος γινόταν μια Κυριακή του Σεπτέμβρη. Τέμιζε η μικρή αυλή με τα παιδιά και τα εγγόνια του. Ήταν η ημέρα που ο μπαρμπα-Νικόλας είχε το γενικό πρόσταγμα. Έλεγε σε όλους τι προετοιμασίες έπρεπε να κάνουν.

Έβαζε τα εγγόνια του στο πατητήρι να το καθαρίζουν καλά, γιατί εκεί θα έριχναν τα σταφύλια να γίνει ο μούστος. Οι γιοι του ετοίμαζαν τα καφάδια και τα έδεναν πάνω στο κάρο, γιατί με αυτά θα μετέφεραν τα σταφύλια από το αμπέλι.

Η μητέρα της ετοίμαζε αυγοφέτες και λουκουμάδες για τα παιδιά.

Ανάμεσά τους χαιρόταν κι εκείνη, η μικρή του κόρη, «το στερνοπούλι» του, όπως έλεγε, που φρόντιζε να έχει ο καθένας το καλάδι και το καπέλο του. Στο αμπέλι γινόταν μεγάλο πανηγύρι. Έμοιαζε με γιορτή. Τέμιζε ο αέρας με φωνές χαρούμενες και τραγούδια. Κάθε τόσο, ακουγόταν μια φωνή να λέει: «Κοιτάξτε ένα τσαμπί!». Τέμιζαν τα καλάδια με χρυσοκίτρινα και κόκκινα σταφύλια και τα έδιναν στον μπαρμπα-Νικόλα να τα αδειάσει στο καφάσι. Εκείνος είχε αγωνία. Ήθελε να γίνουν όλα εωστά. Έσκυβε και μάζευε στις χούφτες του τις ρώγες από το χώμα... Μόνο εκείνη καταλάβαινε γιατί το έκανε αυτό.

Το γέμαρ του μπαρμπα-Νικόλα

Στο τέλος, φώναζε τα παιδιά να μαζέψουν τα δαμάσκηνα και τα σύκα.
Εκείνος έκοβε τα ρόδια και τα έβαζε πάνω στα γεμάτα από τα
σταφύλια καφάδια.

Το απόγευμα στο σπίτι, όλα τα παιδιά, αφού έπλεναν τα πόδια τους,
έμπαιναν μέσα στο πατητήρι και χοροπηδούσαν πάνω στα σταφύλια,
για να γίνει ο μούστος.

Η μητέρα της άναβε φωτιά στην αυλή κι έβαζε ε' ένα καζάνι τα σύκα
με τη ζάχαρη να βράσουν, για να γίνουν γλυκό, και την επόμενη μέρα
έβραζε λίγο μούστο, για να γίνει το πετιμέζι. Στο κελάρι κρέμονταν
τα ρόδια.

Τα κυδώνια στο πανέρι για τις μεγάλες νύχτες του χειμώνα...

Το νέκταρ του μπαρμπα-Νικόλα

- Ευχαριστώ πολύ και καλά Χριστούγεννα!, είπε ο κύριος και βγήκε από την αυλή, κρατώντας στα χέρια του μια μεγάλη δαμιτζάνα κρασί.

Το μήλο στα χέρια της έμοιαζε με γυαλιστερή μπαλίτσα. Το δάγκωσε και κοίταξε τον ουρανό.

Είχε αρχίσει να βραδιάζει και φάνηκαν τα πρώτα αστέρια.

- Έλα μέσα, θα παγώσεις!, φώναξε η μητέρα της.

Εκεί, στη μικρή αυλή με τον απέραντο ουρανό, γυρίζει πάντοτε, όσο μακριά κι αν φεύγει...

Δραστηριότητες

1. Ερευνώ και περιγράφω πώς παίζεται το «κουτσό».

---

2. Γράφω κι άλλα ομαδικά παιχνίδια που παίζονται σε εξωτερικό χώρο και περιγράφω ένα από αυτά.

---

3. Διαβάζω την ιστορία και γράφω με σωστή χρονική σειρά τις γεωργικές εργασίες που έκανε ο μπαρμπα-Νικόλας στο αμπέλι του.

---

4. Διαλέγω τα προϊόντα που παράγονται από το κλήμα και τα κυκλώνω.

σταφύλι   τσίπουρο   μούστος
πορτοκαλάδα   κρασί
σύκα   ξίδι   σταφίδα
ρόδι   μπίρα
αμύγδαλα   μήλα
λάδι   δαμάσκηνο

5. Σκέφτομαι και γράφω ποιο είναι το πιο σημαντικό μυστικό της ζωής που έμαθε το κοριτσάκι της ιστορίας, δίπλα στον μπαρμπα-Νικόλα.

---

6. Το κοριτσάκι ξάπλωνε και έπαιζε με τα σύννεφα. Ανακάλυπτε πρόσωπα και τα έβαζε να μιλάνε. Φαντάζομαι κι εγώ μια ιστορία που ξεπηδάει από τα σύννεφα και τη γράφω.

---

7. Ζωγραφίζω ένα αστείο σκιάχτρο.

Το Κουαρτέτο και οι τέσσερις επιτοχές

Τα παιδιά βγήκαν από την αίθουσα εκδηλώσεων ανήσυχα, απογοητευμένα. Δεν έπαιξαν καλά. Η δασκάλα της μουσικής τα κοίταξε φανερά στενοχωρημένη. Δε χρειάστηκε να μιλήσει, με το βλέμμα της τα είπε όλα. Ήταν η τελευταία τους πρόβα, πριν από τον διαγωνισμό, κι όμως, δεν κατάφεραν να αποδώσουν ούτε τη λύπη του χειμώνα και τη λαχτάρα της άνοιξης, ούτε τη χαρά του καλοκαιριού και τη μελαγχολία του φθινοπώρου. Πώς θα ζωντάνευαν τις μελωδίες από τις «τέσσερις εποχές» του Βιβάλντι;

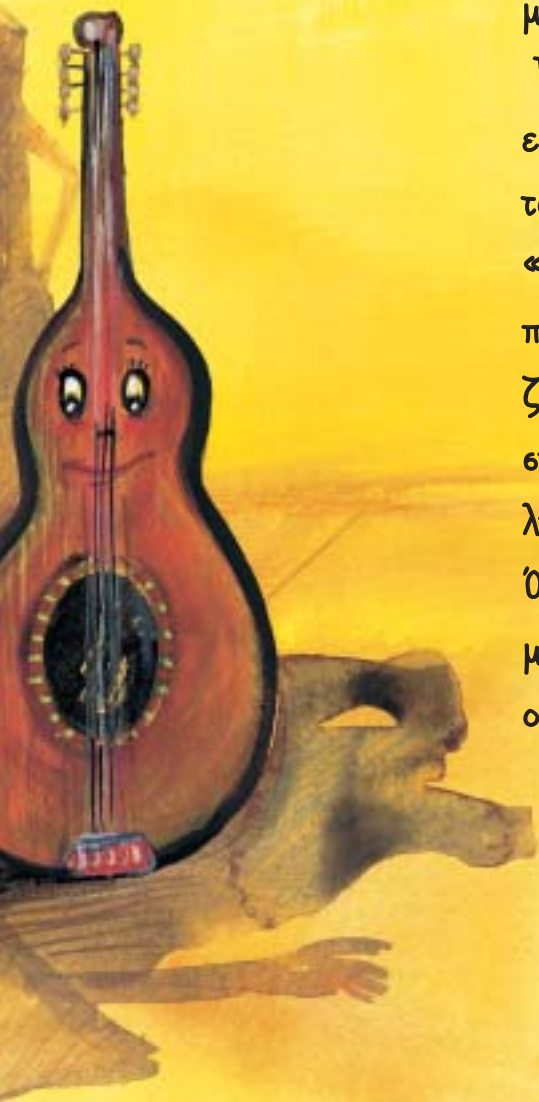

Το Κοναβιέτο και οι τέσσερις εποχές

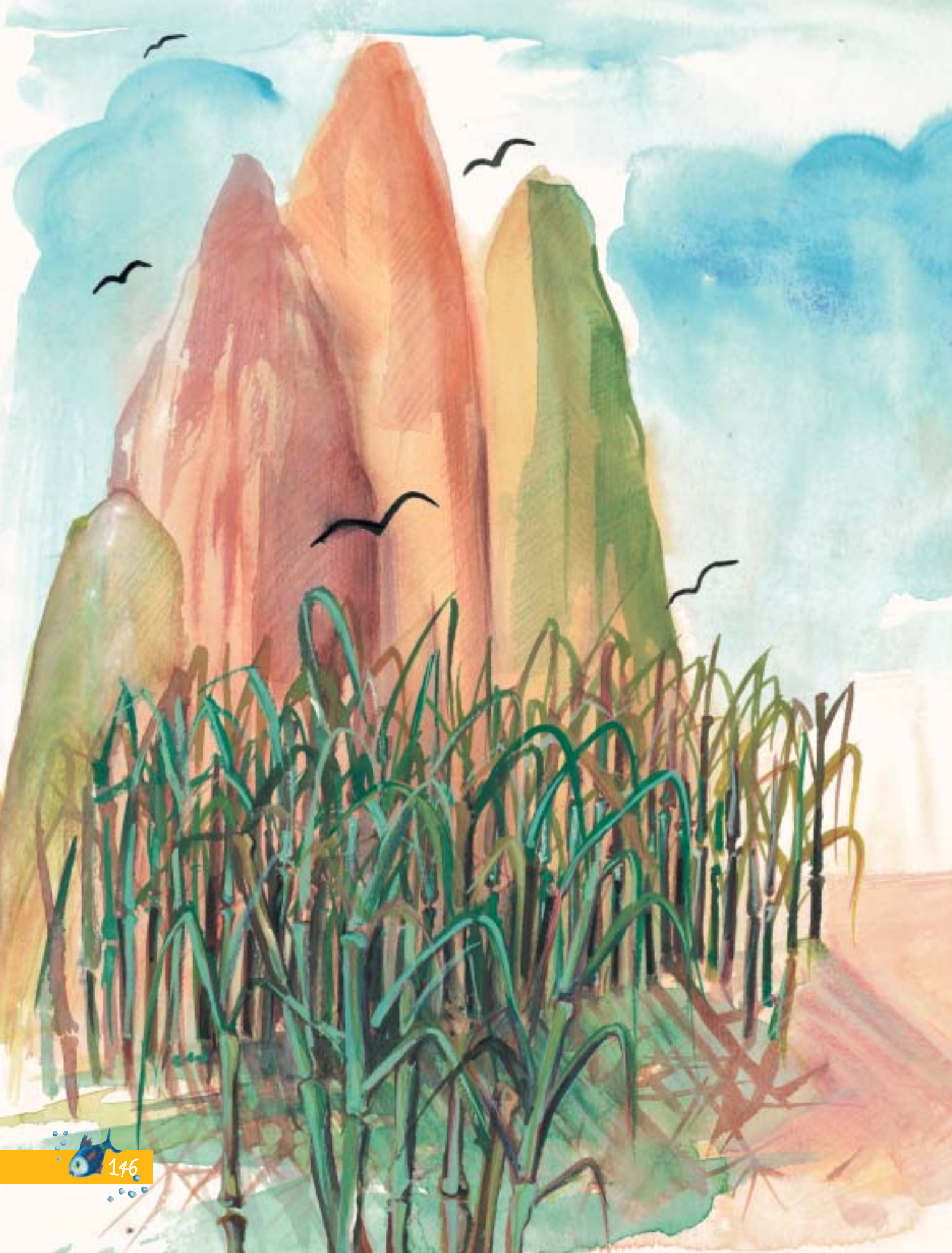
Το πιάνο, το βιολί, η κιθάρα, το φλάουτο έμειναν μόνα πάνω στη σκηνή της άδειας αίθουσας. Η νύχτα έπεσε. Από τα παράθυρα μπήκε ογιά-ογιά το φως του δρόμου και μεγάλωσε τις σκιές τους. Ζωντάνεψαν...

Πρώτο μίλησε το πιάνο. «Πρέπει να βοηθήσουμε τα παιδιά», είπε. «Ας θυμηθούμε, ο καθένας, τις όμορφες στιγμές μας, τότε που ήμασταν δέντρα!».

«Εκεί, στις πλαγιές των Ουραλίων, στη Β. Ρωσία, όπου σπάνια πλησίαζαν άνθρωποι, μια οξιά μέσα σε πολλές ήμουν και ζούσα ατέλειωτους μαγικούς χειμώνες. Μεγάλωσα με τη συντροφιά των νιφάδων του χιονιού, με τα ουρλιαχτά των λύκων, με τον θυμό των ανέμων και το τραγούδι της βροχής. Όταν χέρια επιδέξια αγγίζουν τα πλήκτρα μου, μια γλυκιά μελωδία δραπετεύει εκεί, στις κατάλευκες πλαγιές με τις οξιές, στα Ουράλια...».

«Με αγαπούν και δοκιμάζουν τον ήχο μου μικροί και μεγάλοι», είπε το φλάουτο. «Η φωνή μου, ακόμη και όταν κλαίω, γλυκαίνει τις καρδιές των ανθρώπων.

Μπορώ να κάνω τη λύπη τους χαρά, γιατί γεννήθηκα την άνοιξη και ανέπνευσα το άρωμα των ανθισμένων κερασιών της Άπω Ανατολής.

Ένα καλάμι ήμου που χόρευε με τα άστρα κάθε βράδυ και πρώτο καλημέριζε τον ήλιο κάθε πρωί. Πουλιά, χιλιάδες πουλιά, μου τραγουδούσαν και χόρευαν κοντά μου. Οι φωνές και τα τραγούδια τους είναι μια γλυκιά ανάμνηση, που πάντα θα με κάνει να ελπίζω».

Το Κουαρτέτο και οι τέσσερις εποχές

«Σπουδαίοι τεχνίτες έφτιαξαν το ώμα μου από κόκκινες τριανταφυλλίες», ακούστηκε η κιθάρα. «Οι ρίζες μου βρίσκονται στη Μεσόγειο, στη χώρα των Καταλανών, στην Ισπανία. Εκεί, όπου τα καλοκαίρια, ο αέρας παίζει με τα κίτρινα στάχυα, καίγεται από τον καυτό ήλιο και ύστερα δροσίζεται στο βαθύ μπλε της θάλασσας. Παρέες με ποδήλατα κατηφορίζουν στις παραλίες, παιδιά παίζουν χαρούμενα στις αυλές των επιτιών. Στους δρόμους, ηλιοκαμένοι μικροπωλητές με ψάδινα καπέλα φωνάζουν να δοκιμάσεις τα καρπούζια και τα πεπόνια τους. Αξέχαστα καλοκαίρια! Οι άνθρωποι μας λάτρεψαν. Ήμασταν πάντα κοντά τους στη χαρά, στις γιορτές τους. Κάθε πρωί ανοίγαμε καινούρια μπουμπούκια. Στολίζαμε όμορφες στιγμές αγάπης.

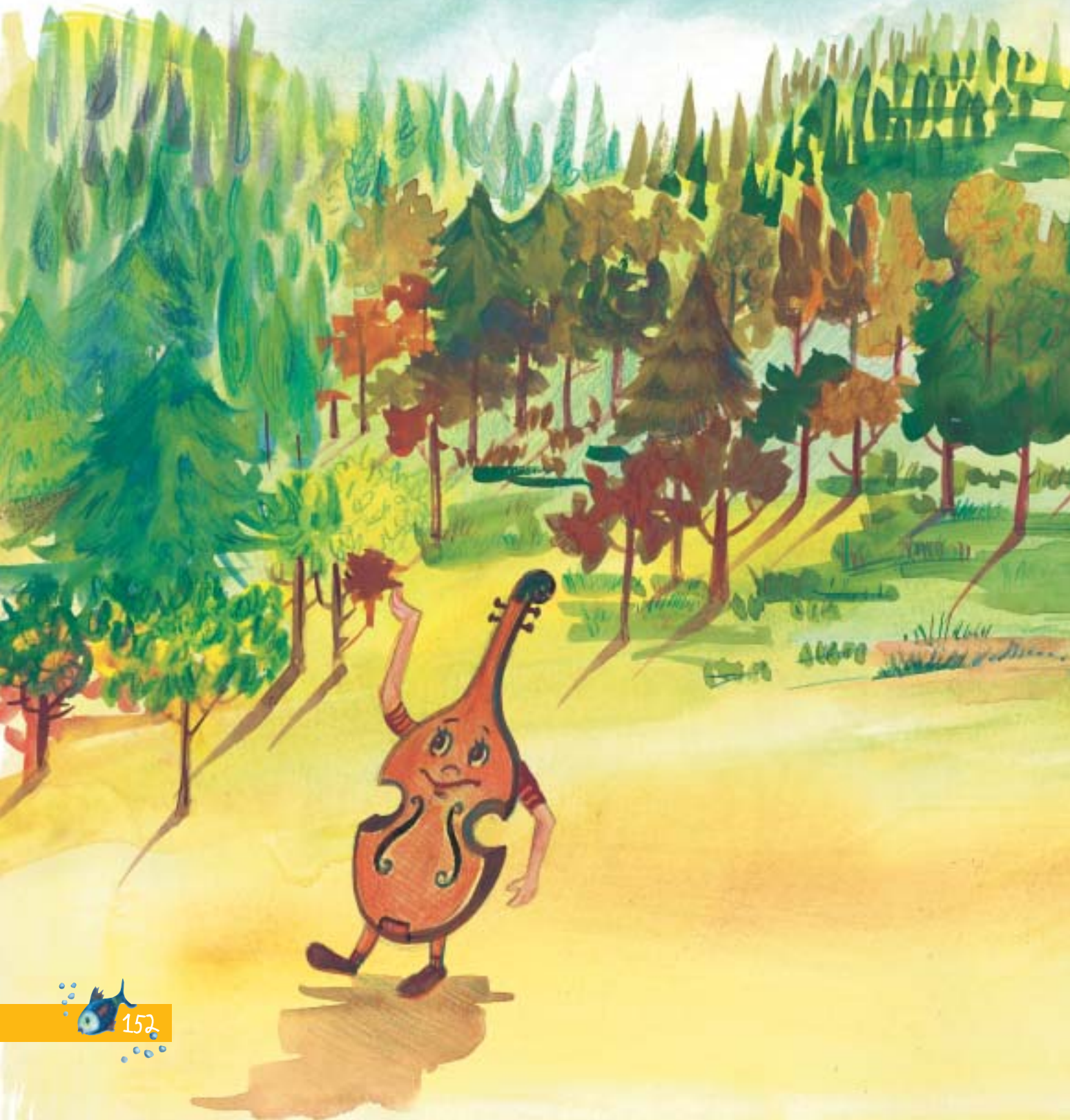

Όταν βρίσκομαι στην αγκαλιά ενός ευαίσθητου τροβαδούρου,
θυμάμαι εκείνο το καλοκαίρι στην Ταραγόνα. Ο Αντόνιο, κάθε
δειλινό, περνούσε από τον κήπο και μας έλεγε τα μυστικά του.
Ύστερα, διάλεγε ένα τριαντάφυλλο και το άφηνε δειλά-δειλά
στο μιόοκλειστο παντζούρι της Πενέλοπε. Πόση ευτυχία ένωθα!
Το έπαιρνε στα χέρια της και καταλάβαινε όλα όσα εκείνος δεν
μπορούσε να της πει...».

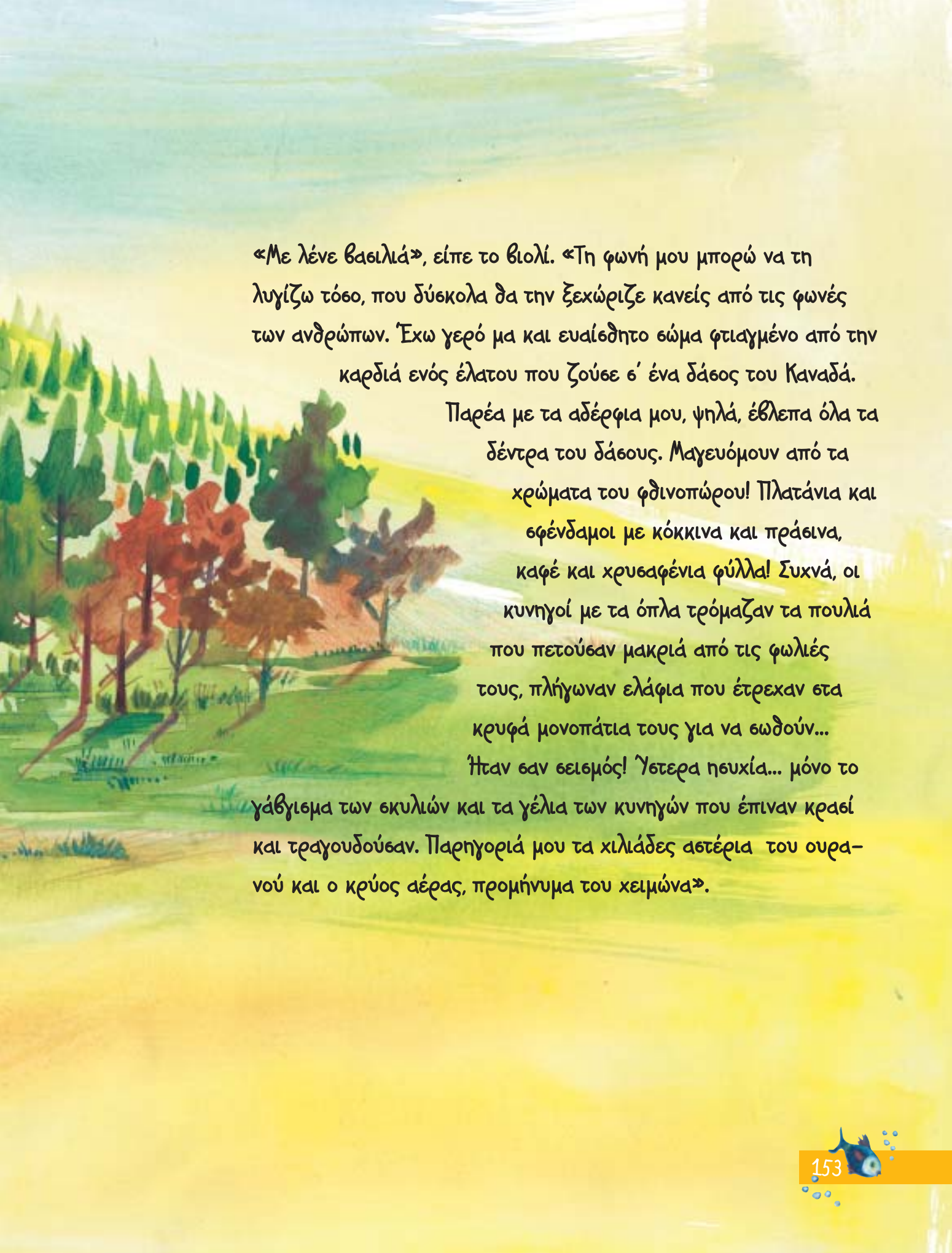

Το Κουαρτέτο και οι τέσσερις εποχές

«Με λένε βασιλιά», είπε το βιολί. «Τη φωνή μου μπορώ να τη λυγίζω τόσο, που δύσκολα θα την ξεχώριζε κανείς από τις φωνές των ανθρώπων. Έχω γερό μα και ευαίδητο ώμα φτιαγμένο από την καρδιά ενός έλατου που ζούσε σ' ένα δάσος του Καναδά.

Παρέα με τα αδέρφια μου, ψηλά, έβλεπα όλα τα δέντρα του δάσους. Μαγευόμουν από τα χρώματα του φθινοπώρου! Πλατάνια και σφένδαμοι με κόκκινα και πράσινα, καφέ και χρυσαφένια φύλλα! Συχνά, οι κυνηγοί με τα όπλα τρόμαζαν τα πουλιά που πετούσαν μακριά από τις φωλιές τους, πλήγωναν ελάφια που έτρεχαν στα κρυφά μονοπάτια τους για να σωθούν... Ήταν σαν βεισμός! Υστερα ησυχία... μόνο το γάβγισμα των σκυλιών και τα γέλια των κυνηγών που έπιναν κρασί και τραγουδούσαν. Παρηγοριά μου τα χιλιάδες αστέρια του ουρανού και ο κρύος αέρας, προμήνυμα του χειμώνα».

Το Κουαρτέτο και οι τέσσερις εποχές

Έτσι έμειναν ξάγρυπνα να μιλάνε όλο το βράδυ, το πιάνο, το φλάουτο, η κιθάρα, το βιολί, ώσπου ξημέρωσε.

Τώρα περιμένουν με ανυπομονησία τα παιδιά.

«Θέλω τα δάχτυλά του να γλιστρούν σαν τις απαλές νιφάδες του χιονιού», είπε το πιάνο.

«Η ανάσα του να γίνει κελήδισμα πουλιών», είπε το φλάουτο.

«Οι χορδές μου να κάνουν την καρδούλα του ν' ανδίζει κόκκινα τριαντάφυλλα...», είπε η κιθάρα.

«Όρδιο με το κεφάλι ακουμπισμένο επάνω μου, κρατώντας το δοξάρι, να γίνει η μελωδία του η προευχή μου στ' άστρα», είπε το βιολί.

Η ώρα πλησιάζει. Δεν έχουν αγωνία. Ακούνε κιόλας το χειροκρότημα που δε σταματάει. Βλέπουν τις αγκαλιές και τα φιλιά και... τα δάκρυα που εκουπίζει η δασκάλα τους, κρυφά, στην άκρη της σκηνής.

Δραστηριότητες

1. Ενώνω τα μουσικά όργανα με τα λόγια τους.

«Σπουδαίοι τεχνίτες έφτιαξαν το σώμα μου από κόκκινες τριανταφυλλίες...»

«...Όταν χέρια επιδέξια αγγίζουν τα πλήκτρα μου, μια γλυκιά μελωδία δραπετεύει εκεί, στις κατάλευκες πλαγιές με τις οξιές, στα Ουράλια...»

«Τη φωνή μου μπορώ να τη λυγίζω τόσο, που δύσκολα θα την ξεχώριζε κανείς από τις φωνές των ανθρώπων».

«Ένα καλάμι ήμουν που χόρευε με τα άστρα κάθε βράδυ και πρώτο καλημέριζε τον ήλιο κάθε πρωί».

2. Γίνομαι στιχουργός και γράφω τους στίχους ενός τραγουδιού που θα ήθελα να παίξω με ένα μουσικό όργανο.

---

3. Σκέφτομαι και βρίσκω σε ποια από τις παρακάτω ομάδες ανήκουν τα μουσικά όργανα.

το φλάουτο

η φουσαρμόνικα

η κιθάρα

το νταούλι

το σαξόφωνο

το μπουζούκι

το βιολί

το τύμπανο

η τρομπέτα

Πνευστά

Κρουστά

Έγχορδα

4. Κλείνω τα μάτια, ακούω τις «Τέσσερις εποχές» του Βιβάλντι και ζωγραφίζω την εικόνα που φαντάζομαι.

5. Ταξιδεύω και μαζεύω στη μαγική βαλίτσα μου μουσικά όργανα από όλο τον κόσμο.

